

מסכת כתובות דף ט ע"ב: תוס' ד"ה אי למיתב לה כתובה וכו' וקשה דאמאי מפסיד' כתובת' והא הוי ספק ספיקא ספק אינו בקי וספק באונס והקשה הפ"י דהא ספק ספיקא הוא מטעם רוב ואין הולכין בממון אחר הרוב ונ"ל ת"ל לתרץ ועפ"ז יתורץ מה שתוס' פירשו מעיקרא דמשמע דלאוסרה אינו נאמן מטעם שמא אינו בקי ואח"כ מקשה תוס' קושי' דלא יהי' נאמן לענין כתובה משום דלכאור' לא קשה קושית הפ"י דהא אין הולכין בממון אחר הרוב זה אינו דהא הטעם עיין בבבא בתרא דף צ"ב ברשב"ם הטעם משום דהוי פלג' ופלג' ואין יוכל להוציא ממנו אך לפ"ז שוב הסברא פשוטה אפ"י לרב נחמן דסבר במנה לי בידך והלה אומר אינו יודע פטור ולא אזלינן בתר ברי ושמא היינו משום דיש כאן חזקת ממון ועדיף חזקה מברי ושמא אבל אם הוי פלג' ופלג' וא"כ חזקת ממון אינו טובה כ"כ דאיכא כנגדו רוב אך הוי פלג' ופלג' וא"כ יש לילך בתר ברי וזה ברור וראי' לזה מתוס' דלסומכוס אזלינן בתר ברי ושמא משום דאינו הולך אחר חזקה כלל עיין בסוגיא דשאלה ושכירה וא"כ לפ"ז דהא ודאי אכן מחזיקינן לטענת בעל טענת שמא אף שטען ברי לי שפתח פתוח מצאתי והראי' דלאוסרה אינו נאמן ולא אמרינן שוי' חתיכ' דאיסורא משום דאין מחזיקין לטענתו טענת שמא והוי' כמו גבי שכיר בשבועות ובב"מ דאף שבעה"ב טוען ברי לי שפרעתוך משום דבע"ה טרוד בפועליו אנן מחזיקינן לי לטענת שמא עיי"ש ולפ"ז הכא שפיר אזלינן בתר ספק ספיקא אף דהוא מטעם רוב והכא איירי בממון דהא עכ"פ הוי פלג' ופלג' ואזלינן בתר ברי זידה והוי ברי ושמא וא"כ פריך תוס' שפיר ולא קשה קושית הפ"י הנ"ל ולפ"ז יתורץ גם קושי' שלי הנ"ל דתוס' הוצרך שפיר לפרש מקודם דלאוסרה אינו נאמן מטעם שמא אינו בקי וכו' דאם נאמר דנאמן לאוסרה א"כ ודאי לא קשה קושית תוס' על כתובה מטעם ס"ס דנשאר קושית הפ"י דהא לא שייך לומר כדברי הנ"ל דמשום ברי ושמא דהא לא שייך שמא דהא הבעל טוען ג"כ ברי שפ"פ מצא והוי ברי וברי וא"כ אין הולכין אחר הרוב ואף אם נאמר שאינו נאמן לאוסרה מטעם אחר לא מטעם שמא אינו בקי ג"כ לא היה קשה קושי' על כתובה כנ"ל רק לפי שנאמר דאין נאמן לאוסרה מטעם שאינו בקי שפיר מקשו התוס' הקושיא על כתובה ודו"ק: דף יח ע"א: גמרא משום דקבעי למיתנא סיפא אם יש עדים וכו' והא קיימא לן המלוה אח חבירו בעדים א"צ לפורעו בעדם וקשה לי הא מצי למיתני באומר פרעתוך תוך זמנו ובאמת עדיין הוא תוך זמנו מההלואה והוא אומר פרעתוך ולכך ברישא נאמן משום מגו דלא לזה כלל או שהי' אמר שלווה רק שהוא אחר זמנו ופרע לו אבל בסיפא דיש עדים שלווה ושהוא תוך זמנו אינו נאמן דליכא מגו אך ז"א דהא בבבא בתרא הוא איבעי' דלא אפשריטא בתבעו אחר זמני ואמר פרעתוך תוך זמנו אי אמרינן מגו במקום חזקה וא"כ לא מצי למיתני במתנ' דנאמן משום מגו ואף דא"צ לפרוע לו כיון דהוא אבעי' דלא אפשריטא והדין דהוה קולא לנתבע מ"מ לא שייך למתני נאמן בסתם אך קשה דהנה ספר הפלאה כותב סברא דיש חילוק לענין מגו במקום מנהג דהוא כך אם טוען אלמנה נשאתיך ויש עדים שיצאה בהנומא ולבעל יש מגו דפרעתי ולא אמרינן מגו דהוא לבטל המנהג משא"כ אם אין עדים שיצאה בהנומא רק שהבעל מודה שיצאה בהנומא וטוען שאעפ"כ היתה אלמנה דיש לו מגו דלא יצאה בהנומא ומהני אף דהוא לבטל המנהג כיון דיש לו מגו בעיקר הדבר ולפ"ז נ"ל בע"ה לענין מגו במקום חזקה דהוא אבעי' דלא אפשריטא היינו רק בהך דתבעו לאחר זמנו ואמר פרעתוך ת"ז אבל אם יש לו מגו דאי בעי הוי אמר שהוא אחר זמנו או שהי' אומר שלא לזה כלל הוי מגו בעיקר הדבר אזי ודאי אמרינן הך מגו וסברא זו לכאורה ברורה מכח כ"ש דהא לענין מגו נגד המנהג אף דודאי לא מהני מ"מ בעיקר הדבר מהני כנ"ל מכ"ש גבי הך מגו נגד חזקה דאינו ודאי דלא מהני דהא הוא רק איבעי'

דלא אפשיטא מכ"ש די"ל בשיש מגו בעיקר הדבר מהני ולפ"ז קשה ליתני מודה ר"י במנה לי בידך ושהוא תוך זמנו רק שאומר פרעתיך ולכך נאמן משום מגו כנ"ל אך ז"א דא"כ האיך יתב' בסיפא אם יש עדים אינו נאמן הא מגו במקום חזקה הוא איבעי' דלא אפשיטא וא"כ לא שייך למיתני אינו נאמן והיינו דצריך לפרוע ואמאי הא הוי קולא לנתבע אך קשה א"כ מה קמבעי' בבבא בתרא אם אמרינן מגו במקום חזקה תפשוט מהך מתני' מדלא נקט מודה ר"י במנה וכו' והוא תוך זמנו וכנ"ל אלא ודאי אמרינן מגו במקום חזקה לכך לא מתני משום דבסיפא אם יש עדים נמי נאמן ודוחק לומר משום דהי' ספק לר' שסידר המשניות אם אמרינן מגו במקום חזקה ואף אם הוא ספק הוא ג"כ שפיר דלא מצי למיתני בסיפא דיש עדים דאינו נאמן דהא הוי קולא לנתבע דזה דוחק דהיה ספק לרב וא"כ קשה: דף כב ע"א: מתני' האשה שאמרה וכו' שהפה שאסר וכו': ע"כ צ"ל דידעינן שהיתה אלמנה והוא אומרת שאח"כ נשאת לאיש ונתגרשה דהא כיון שבאתה לפנינו בלא גילוי ראש ע"כ נשאת וא"ל מגו דהיתה באה בגילוי ראש דגנאי הוא לה אלא ע"כ כנ"ל: אמרה נשבתי וטהורה אני וכו' צ"ע לענין מה נקט הנך תרתי בבי במתני' ואם יש עדים שהיתה אשת איש וכו' קשה לי לענין מה דווקא עדים הא בעד א' סגי דהוי מגו להכחיש העד אך צריך להיות דביש חזקה אמרינן מגו להכחיש כיון דחזקה מסייע יכול להעיז נגד העד והכא איכא חזקת פנוי' יש לתרץ דלכך נקט תרתי בבי במתני' דלכאורה קשה לענין מה נקט בין ברישא ובין בסיפא הך בבא דאם יש עדים דאינה נאמנת דהא מילתא דפשיטא הוא אך יש לומר דאשמעינן דאע"ג דבעת שבאתה לב"ד לא הי' באו עדים רק אח"כ באו עדים אזי למפרע אינה נאמנת או משום דאין מגו דמתייראת מעדים או בפשוט דמגו לא מהני וא"כ בסיפא אשמעינן רבותא דאף דעדים אינם מעידים שנבעלה רק שנשבית הגם שמכל מקום אסורה לכהונה היינו מטעם ספק מ"מ לא מהני אף שלא היה עדים אז בעת שבאתה לב"ד רק אח"כ באו עדים וזה לא שמעינן מרישא דשם אוסרים אותה העדים מטעם וודאי שמעידים שהי' אשת איש ולא קשה ליתני בבא דבסיפא לחוד דז"א דברישא נמי שמעינן רבותא דאמרינן הפה שאסר הפה שהתיר אף כשאוסרת עצמה בוודאי דאמרה אשת איש הייתי וכו' משא"כ בסיפא קאמרה רק נשביתי אף דאסורה לכהן היינו מטעם ספק לכך מהני הפה שאסר משא"כ ברישא לכך אשמעינן תרווייהו או י"ל דלכך בעי תרווייהו משום די"ל בשבוי' הקילו וא"כ אי הוה תני סיפא לחוד ה"א דברישא אינה נאמנת אף בדליכא עדים ואי תני רישא ה"א דבסיפא אף ביש עדים נאמנת לכך נקט תרווייהו: ע"ב תוס' ד"ה חזרה ואמרה וכו' פירוש מועיל אמתלא אי לא אבל אין לפרש אם צריכה אמתלא וכו' ע"ש ולכאורה קשה מה נפקא מיניה בזה אם הפשט הוא כך או כך ולענין מה פירשו התוס' ונ"ל בע"ה לתרץ דלכאורה צריך להבין האבעי' גבי נדה מה בעי הא מצי למילף הדין מאשת איש דמה חילוק אך צ"ל משום דגבי אמרה אשת איש אני מיירי וודאי שהוא בחזקת פנוי' דאל"כ לא מהני גם אמתלא וגם אם אמרה מתחילת' שהיא פנוי' אלא ודאי דמיירי שהיא בחזקת פנוי' וא"כ י"ל דמש"ה מהני אמתלא כיון דיש לה חזקה ג"כ משא"כ גבי נדה י"ל דאיירי בשעת ווסתה דהא הדין אם לא בדקה בשעת ווסתה טמאה משום חזקה דאורח בזמנו בא וא"כ כי אמרה אח"כ טהורה אני אף שנתנה אמתלא לדברי' מ"מ אין לה חזקה בהדה אדרבה הוא נגד חזקה לכך י"ל דלא מהני אמתלא ואם נימא דהאבעי' הוא כך אם צריכה אמתלא לכאורה ג"כ צריך להבין אמאי גבי אשת איש צריכה אמתלא וכאן ה"א דלא צריכה י"ל בפשוט דשם גבי אשת איש דהוא מיתת ב"ד צריכה אמתלא משא"כ גבי נדה דהוא כרת וכרת קיל ממיתת ב"ד י"ל דלא צריכה אמתלא וע"כ צ"ל דהאבעי' הוא שלא בשעת ווסתה וא"כ יש לה חזקה דאינה

נדה אף דאיכא נשי דקא משניין ווסתייהו היינו מיעוט והראי' דמותרת בלא בדיקה וא"כ י"ל דאף דגם גבי אשת איש יש לה חזקת פנוי' ואעפ"כ צריכה אמתלא י"ל החילוק דשם הוא חמור משום דאיכא מיתת ב"ד משא"כ נדה קיל ולא צריכה אמתלא ואין לומר דאבעי' הוא גם בשעת ווסתה דנימא דאין צריכה אמתלא דזה דוחק דהא נגד חזקה הוא וכיון דאשת איש אף דיש לה חזקה להתיר צריכה אמתלא בוודאי אף דנדה קיל מ"מ נגד החזקה ודאי צריכה אמתלא וא"כ ודאי דאם נימא דהאבעי' הוא אם צריכ' אמתלא ודאי דהאיבעי' הוא שלא בשעה ווסתה וא"כ אף לפי הפשיטות רב דצריכה י"ל דבשעת ווסתה לא מהני אמתלא כיון דהוא נגד החזקה משא"כ אם האיבעי' הוא אי מהני אמתלא ודאי דהאבעי' הוא בשעת ווסתה וא"כ לפי הפשיטות דמהני אמתלא וא"כ יש נפקא מיני' לדינא ופי' תוס' שפיר וק"ל: דף כ"ג ע"א: ד"ה מאן דמתני וכו' וא"ת מנ"ל דילמא אסיפא לא מצי קאי דאפי' באו עדים וכו' ונ"ל בעז"ה לתרץ דבגמר' מוכח שפיר דמאן דמתני אריש' כ"ש אסיפ' דאם הריש' דווק' הוי לי' למתני הך בבא בתר הריש' אלא ודאי דקאי אתרווייהו אך קשה דלענין מה נקט הגמר' דבשבוי' הקילו הא בפשוט מוכח דאסיפ' נמי קאי דאל"כ רק אריש' ניתני אריש' אך ז"א דא"כ הוי קשה אמאי מתני אריש' נתני אתרווייהו לכך קאמר דאין צריך לומר דקאי אתרווייהו דכיון דקאמר דקאי אריש' א"כ כ"ש דקאי אסיפ' דבשבוי' הקילו לכך אף שאמור' צריך לפרש דבריו כאן א"צ לפרש דממיל' ידעינן דקאי נמי אסיפ' דכ"ש הוא ואין לומר דמ"מ ליתני במתני' הך בבא אריש' וממיל' ידעינן דבסיפ' נמי הוא כן מטעם כ"ש ז"א דהא בסיפ' אפי' באו עדים וכו' דבשבוי' הקילו: דף ע"א ד"ה המדיר וכו' וקשה וכו' מגופה דמתני' הוה לי' למפרך ע"ש ונ"ל לתרץ בפשוט דלא מצי מקשה מגופ' דמתני' די"לכסברת רש"י לקמן גבי הגיע זמן והיינו דבשלמא על תשמיש לא חל הנדר כיון דמשועבד מדאוריית' משא"כ במזונות דהוא דרבנן וא"כ חל הנדר מדאוריית' לכך פריך מקונם וכו' דמעשה ידי' כמי לא הוי רק מדרבנן ואמאי אין צריך להפר וק"ל: בא"ד ועוד כי מוקי לה בגמר' שהדירה כשהוא ארוסה וכו' א"כ מתשמיש נמי חל הנדר וליתני במתני' יוציא ויתן כתובה בשבת א' לב"ה וכו' ע"ש ונ"ל לתרץ דודאי הא דאמרינן דהמדיר את אשתו מתשמיש דיוצי' בשבת א' לב"ה אם היא אמרה דתמתין עוד שמא ימצא פתח לנדרו אזי ודאי הדין דימתין עוד ולא יוציא רק איירי דאשה אינה רוצה להמתין והנה לפ"ז גבי הדירה כשהוא ארוסה ונשאת ואם אמרינן דיש בכלל זה גם תשמיש א"כ עדיין לא נבעלה כלל והנה נ"ל לכאורה דכשאמרו דיוצי' ויתן כתובה היינו רק עיקר כתובה אבל תוספת כתובה לא בעי למיתב לה כיון שלא נבעלה ואף אם אמרינן חיבת חופה קונה מ"ע חופה דלא חזי' לביאה איבעי' הוא בגמר' בפ' אע"פ דף נ"ו וא"כ וודאי אין מחויב ליתן לה התוספ' כתובה וא"כ ודאי ניחא לה להמתין עד ל' יום בכדי שלא ימצא פתח לנדרו: עוד נ"ל בעז"ה לתרץ דהנה לכאורה קשה לי לרב דמוקי מתני' במפרש והיינו הפשט המדיר את אשתו מליהנות לו עד ל' יום אזי הדין יעמיד פרנס ולפ"ז אם נימא דהמתני' מיירי בהדירה כשהוא ארוסה ואח"כ נשאת א"כ לכאורה צ"ל דמיירי שפירש לנדרו על שלשים יום ונשאת תיכף אחר הנדר דאל"כ קשה תמתין עד אחר שלשים יום אחר נשואין א"ו דאיירי דנישאת תיכף או די"ל דפירש בפירוש על ארבעים יום וניסת אחר עשרה ימים לאחר הנדר עכ"פ קשה הא אף כשהדירה כשהוא ארוסה ולא היה עדיין משועבד לה וחל הנדר מ"מ הא לא חל הנדר רק על עכשיו ועל ימים הבאים אחרי כן לא חל הנדר מעיקרו רק כל יום ויום חל הנדר דהא הוי לדבר שלא בא לעולם וכמו דאם אמרינן דאדם מקנה דשב"ל עכ"פ לא חל עד שיבוא לעולם והראי' שיוכל לחזור קודם שבא לעולם כמבואר בפוסקים א"כ אף בנידון דידן שהדירה שלא תהנה מנכסיו

שלשים יום אזי ודאי לא חל הנדר עכשיו אכל שלשים יום דעדיין לא באו לעולם רק כל יום ויום חל הנדר וא"כ מעת שנישאת אזי נדרתי ושעבוד באים כאחד ואמאי יוכל להפקיע השעבוד עיין בר"ן גבי מגלגלת בהדי' דכותב הר"ן דאם נדרתי ושעבוד באים כאחד אזי אינו מפקיע וא"כ קשה אך זה אינו דאף שאותו יום חל השעבוד מ"מ נדרתי קודם דכיון שהגיע אותו יום חל הנדר למפרע וכמו בדבר שלא בא לעולם דאם אמרינן אדם מקנה דבר שלא בא לעולם אזי מעת שבא לעולם חל למפרע א"כ הכא נמי באופן זה חל למפרע מעת שנדר ואז לא היה שעבוד אך קשה לי אמאי חל הנדר דהא אם נדר בפסח שלא ישב בסוכה אזי ודאי אין הנדר חל דהא נשבע לבטל המצוה ואף שבעת שנדר לא היה עדיין חיוב לישב בסוכה מ"מ אין הנדר חל וא"כ הכא נמי אם הדירה עכשיו שלא תהנה אחר השעבוד ג"כ לא מהני דהא אין הנדר חל עכשיו רק כל יום ויום כנ"ל וא"כ דמי לסוכה כנ"ל אך ז"א דאף שזה יום הוא אחר השעבוד כיון שנשאת מ"מ בעת שנדר שהית' ארוסה אזי לא היה הדבר ברור באם יהיה אותו יום שעבוד דדילמא לא יכניסנה עדיין קדם שלשים יום של הנדר ולא יהיה חייב לה מזונות לפיכך אף שנשאת וחל השעבוד חל הנדר כל היום למפרע כיון דאז לא היה ברור שיהי' לה שעבוד עליו באותן הימים אך קשה אם אמרינן דיש ברירה אזי אמאי חל הנדר דהא כיון שנשאת הוברר למפרע שאלו ימים יהי' השעבוד אך ז"א דהא בדאורייתא אין ברירה לחומרא וא"כ לכך אסורה מלהנות לו דלחומרא חל הנדר מטעם אין ברירה וכן"ל ולפ"ז לא קשה קושית תוס' הנ"ל על רש"י דהנה איתא בר"ן דף ט"ו ע"ב בד"ה והא מן התורה משועבד וכו' וז"ל וא"ת והא האי נדרתי הוה רק דרבנן דהנאת תשמיש לית בי' ממשא וי"ל דבאומר קונם גופך עלי מתשמיש עסקינן דהא דומי' דאינו ישן קתני לה ואוקמי רבינא בבל יחל דרבנן ע"ש והנה אף דאנן פסקינן דאין ברירה היינו בדאורייתא ולחומרא אבל אם מדאורייתא הוא קולא אף אם נימא אין ברירה רק דמדרבנן יהי' חומרא אם נימא אין ברירה אז אמרינן יש ברירה ולקולא כיון דהוא מדרבנן א"כ לפ"ז יש לומר שפיר דמלהנות לו משמע נמי תשמיש ולא קשה קושית תוס' דא"כ כשהדירה כשהוא ארוסה ונשאת הא מתשמיש כמי חל הנדר וא"כ יוציא בשבת א' לב"ה וכו' זה אינו דהא מדאורייתא אינו חל הנדר אתשמיש דהוי דבר שאין בו ממש רק מדרבנן הוי הנדר משום כל יחל וא"כ בדרבנן אמרי' יש ברירה ולקולא ואין הנדר חל אף דהדירה כשהוא ארוסה דהא הנדר אינו חל עכשיו רק כל יום ויום כנ"ל והוי כמו סוכה כנ"ל דהא הוברר הדבר למפרע בשעת הנדר שאותן הימים יהיה משועבד לה לכך לא חל אתשמיש רק אהנאת מזונות מנכסיו דהוא דבר שיש בו ממש ולא קשה קושית התוס': עוד תירוץ על קושי' ראשונה של התוס' דמקשו על רש"י ליפרך מגופה דמתני' דקשה דהאגבי מעשה ידי דודאי הוא רק מדרבנן וא"כ מדאורייתא חל הנדר דז"א דהא אין הנדר חל דדיבור שאין בו ממש הוא רק מדרבנן הוא בבל יחל וא"כ לא קשה ושפיר א"צ להפר ודו"ק ולפ"ז לא קשה קושית תוס' הנ"ל על רש"י די"ל דהא דלא א אמרינן דיוציא בשבת א' בשביל תשמיש היינו משום דתשמיש דבר שאין בו ממש הוא וא"כ הנדר הוא רק מדרבנן ואם כן לא אתי נדר דרבנן ומפקיע שיעבוד עונה דאורייתא כיון דמדאורייתא משועבד הנאתו לה משא"כ מזונות היינו במדיר מלהנות דדבר שאין בו ממש רק כל יחל דרבנן ואם כן חזינן דאין צריך להפר והיינו דנדר דרבנן לא מפקיע שעבוד דרבנן וא"כ הכי נמי גבי מזונות אף דנדר דאורייתא הוא דיש בו ממש וי"ל הא גם השעבוד דאורייתא דסובר דמזונות דאורייתא' וא"כ בודאי דמי נדר דאורייתא' לנדר דרבנן ושעבוד דאורייתא' לשעבוד דרבנן וכי היכי דהתם לא מצי מפקיע הכי כמי גבי נדר דאורייתא ופריך שפיר: שם בגמרא וכיון דמשועבד לה היכי מצי מדיר לה וכו' וקשה לי הא י"ל דמיירי

בנדרה היא שלא תהנה ממנו והוא קיים לה ואף דקתני המדיר את אשתו מ"מ הא גבי קישוט נמי קתני לשון זה ומפרש הגמרא דאיירי בנדרה הוא וא"כ לענין מזונות ברישא י"ל דמיירי כמי כה"ג ומה פריך אך לשיטת רש"י י"ל דל"ק כיון דרש"י מפרש דלשון מלהנות לו משמע נמי תשמיש והיינו שהוא לא תהנה ממנו א"כ אם איירי מתני' בנדרה הוא שלא תהנה ממנו קשה דא"כ הא תשמיש נמי בכלל הנאה וא"כ הוי נדרה אתשמיש נמי שלא תהנה ממנו והיינו הנאת תשמשך עלי קונם וא"כ חל הנדר נמי אתשמיש וא"כ אמאי קתני דתמתין ל' יום הא הדין כן הוא שלא תמתין רק שבת א' לב"ה רק לשיטת תוס' דלהנות משמע רק הנאת מזונות א"כ קשה מה פריך הגמרא וא"ל משום דלא הוי נדרי עינוי נפש וא"כ לא מצי הבעל להפר וא"כ אמאי יתן כתובה ז"א דהא מבואר בנדרים דף פ"ב הנאת פלוני עלי יפר ע"ש ויש לומר דמזה מוכיח רש"י שיטתו ולשיטת הרמב"ם דיוכל להשרות אשתו ע"י שלישי אפי' אם אינה רוצה רק שלא ע"י נדר ולפ"ז י"ל אף אם נימא בנדרה היא וקיים לה הוא אזי הוא נותן אצבע בון שיני' היינו לענין דצריך ליתן כתובה ולא אמרינן דתצא בלא כתובה מטעם אי אפשר באשה נדרנית דאם אין רצונו בנדרנית הוי ל' להפר וגם כיון דהוא יוכל להפר א"כ הוא לבדה לא גרמה שתצא כי אף שנדרה הלא יוכל הוא להפר וא"כ כיון שגם הוא גרם שיהי' הנדר טוב לכך לא מפסדת כתובתה אבל לענין מזונות אם הדין דאף אם היא אינה רוצה להתפרנס ע"י שלישי מ"מ יוכל לפרנסה ע"י שלישי רק בלא נדר א"כ סברא פשוטה אף אם נימא דהוא נתן אב"ש מ"מ כיון דהיא נדרה ולא הוא אזי יוכל לפרנסה ע"י שלישי לעולם ואמאי קתני יוצא ויתן כתובה אחר שלשים יום אלא ודאי דאיירי בנדר הוא ואם נימא כשיטת הירושלמי דאף בלא נדר אינו יוכל לפרנס ע"י שלישי אם היא אינה רוצה אזי אפשר אם נימא דהוא נתן אב"ש לכך אחר ל' יום צריך להוציא בכתובה ואם נימא דרש"י סובר כהירושלמי הנ"ל אזי מוכיח רש"י שיטתו דלהנות לו משמע נמי תשמיש וכנ"ל ודוק: בתוספות ד"ה הכי נמי כיון דמשועבד לה וכו' לאחר ל' תהנה ותאסר לכאור' קשה מה פריך הגמרא דילמא מיירי שהבעל הדירה ממזונות ותלאו בתשמיש כמו שפירשו התוס' ואחר הנדר תיכף נדרה היא ג"כ שלא תהנה ממנו וקיים לה הוא וא"כ לא שייך הסברא שתהנה ממנו אך י"ל דמ"מ פריך הגמרא שפיר דהא מצי לילך לגבי חכם להתיר נדרה שתהי' יכול להנות ממנו ואם אינה רוצה אזי אמאי יוציא ויתן כתובה הא המניעה ממנה לשיטת רש"י לקמן בנדרה הוא וכו' קשה ולשיטת התוס' אתי שפיר אך לדעת הפוסקי' דאם קיים לה הבעל שוב אינו יכול החכם להתיר משום דעל דעת בעלה לבד הוא נודרת עיין ביו"ד סימן רל"ד סכ"ג בהג"ה א"כ קשה אך ז"א דא"כ קשה לשמואל דהטע' דימתין שמא ימצא פתח לנדרו ואם נימא דמיירי שהדירה שיאסור תשמישה עליו אם יזון א"כ קשה הא איתא ביו"ד סי' רכ"ח ס' כ"ז דאין חכם יוכל להתיר עד שיחול הנדר אבל בנידון זה האיך יוכל להתיר הנדר של תשמיש הא עדיין לא נאסר עליו אלא ודאי משום דתוכל היא ליהנות ממנו ויאסור בתשמיש מדין הנדר ואח"כ יוכל החכם להתיר ולפ"ז ע"כ בלא נדרה היא הנאה ממנו ודוק ודבר זה צריך עיון: בא"ד דהא לר' יהודה דאמר בפרק ב' דנדרים קונם עיני בשינה היום אם אישן למחר וכו' ופירש המהרש"א ז"ל דהיינו כיון שאסורה לשמש עכשיו משום שמא תהנה א"כ תאסור עכשיו אחר שבת ע"כ ולכאורה יש מקום עיון דלא דמי דבשלמא במדיר מתשמיש סברי ב"ה דאחר שבת יוציא משום דאסורה להשתמש מגירי דילי' לחוד שהוא הדירה משא"כ כאן דמגירי דילי' מטעם שנדר מכל מקום היתה מותרת לשמש עכשיו רק דשמא תהנה היא א"כ כיון דגם מגירי דיל' הוא האיסור תשמיש עכשיו לכאורה יש לומר דגם אחר שבת לא יוציא ויתן כתובה ולכאורה י"ל פשוט הפשט בדברי התוס' כיון

דאסורה ליהנות עכשיו וכו' אף דאין חיוב להוציא אזר שבת א' מטעם שהוא מגירי דיל' ג"כ כנ"ל מכ"מ קשה לאחר ל' תהנה ותאסור כמו שפ"י תוס' לעיל וא"ל דאם תהנה תהי' אסורה למפרע בתשמיש ועבדי איסורא במה ששמשו קודם לכן ז"א דהא הדין דאסורה בתשמיש מדרב יהודה דשמא תהנה וא"כ לא שמשו תוך ל' וא"כ קשה תהנה ותאסור אחר ל' יום וק"ל: בתוס' דיה שנדרה היא וקיים לה איהו וכו' ונראה לר"י דהשתא לא איירי בתלינהו בתשמיש אלא שנדרה הנאה באחד מכל מיני פירות וכו' דאם נדרה לעולם א"כ מה תרויח במאי שיוציא אע"ג דבנדר של תשמיש ממתנת בנדר של פירות אינה יכולה לסבול אפי' יום א' קשה לי לסברת המקשן דמקשה על ר' יוסי וסבר ר' יוסי וכו' א"כ קשה בממ"נ האיך איירי הך דקישוט אם בנדר הוא וע"כ תלה בתשמיש אזי ימתין לשמואל שנה א' ואח"כ שבת א' לב"ה ואם בנדרה היא ולא תלאו בתשמיש מ"מ תמתין שנה א' כיון שאפשר לה לסבול להיות שבה בלא קישוט כיון דחזינן דאם נתן קצבה על שנה דתמתין ולא יוציא א"כ ה"ה בלא נתן קצבה דתמתין לשמואל שמא תמצא פתח לנדרה דהא לפירוש ר"י לא ידע המקשן דמסני סני לה וגם סברת רש"ל דאם ניחא לה למשקל כתובה לא תבקש פתח לנדרה גם קשה על ר' יוסי דבעניות שלא נתן קצבה וכו' וא"כ מה תרויח במה שיוציא דהא לא נתנה קצבה לנדרה א"ו ע"כ צ"ל אף לפר"י לעיל בהך בבא ע"כ צריך להיות הטעם דמסני סני לה: הב"ש בס"ק ק' הקשה על הטורי זהב דפירש דהרמב"ם דסובר בנדרה הוא וקיים לה איהו אם רוצה לישב ולא תאכל מאותו מין תשב ואם אומר וכו' היינו לכך תשב משום דסובר הרמב"ם כמ"ד דהיא נתנה אצבע ב"ש והקשה הבית שמואל דא"כ אמאי קאמר הרמב"ם דאם אומר אי אפשי באש' נדרנית יוציא ויתן כתוב' אמאי צריך ליתן כתובת' כיון דהיא נתנה אב"ש ונ"ל לתרץ בפשוט דהא הרמב"ם פוסק דנשאלין על ההיקם אפי' אחר כמה ימים וא"כ אף דמתחלה בעת שנדרה אזי היא נתנה אב"ש מ"מ אם רוצה הבעל יוכל להפר והיינו שישאל עכשיו על ההיקם ואם אינו רוצה לשאל על ההיקם אזי הוא נותן אב"ש וי"ל פשוט בהרמב"ם בפשוט אם רוצה שתשב עמו כך דלא איכפת לי' אזי תשב ואף די"ל ישאל על ההיקם מ"מ הא אין לו חרטה כיון שרוצה לישב עמה כך משא"כ אם בא להוציאה בשביל שאמר אי אפשי באשה נדרנית א"כ יש לו חרטה ואזי יוכל לשאל על ההיקם וא"כ אם אינו רוצה לשאל אזי הוא נותן אב"ש ולכך צריך ליתן לה כתובה ולא קשה על הט"ז והר"ן החולק על הרמב"ם בדין זה אזיל לשיטתו דסובר אין נשאלין על ההיקם רק ביום שמעו להנדר ופשוט הוא: פירש"י ד"ה אלמא בעל מצי מיפר וכו' עיין בפ"י בא"ד ולפי זה קשה לשיטת הרמב"ם דפוסק שיוציא ל"ד רק ברצונו תליא וא"כ מה פריך הגמרא ודוק: דף ע"ב ע"א: בגמרא מאכילתו שאינו מעושר וכו' מנא ידע והקשה הראב"ד דילמא מיירי שהודה ותירץ דאין אדם משים עצמו רשע והקשה הר"ן ז"ל דלהפסיד כתובתה נאמנת בהודאת בע"ד כמאה עדים וכו' ונ"ל לתרץ שיטת הראב"ד דבאמת אם אמרינן לא פלגינן דיבורי' אזי גם לענין כתובה אינה נאמנת כיון דאינה נאמנת לשווי' עצמה רשע רק דהא פסקינן דפלגינן דיבורא גבי פלוני בא על אשתי עיין בסנהדרין דף י' והנה בתוס' דף י"ח ע"ב בד"ה ואין אדם וכו' פ"י דכיון דקיום שטרות דרבנן לא פלגינן דיבורא כדי לפסול השטר והנה לפ"ז הכא גבי מאכילתו שאינו מעושר דמה שיוציא בלא כתובה היינו מטעם קנס ומדאורייתא לא מפסדת כתובתה אף אם נימא פלגינן דיבורא רק מדרבנן הוא מטעם קנס א"כ אם נימא פלגינן דיבורא תפסיד כתובתה א"כ כיון דהוא רק מדרבנן לא אמרינן פלגינן דיבורא להפסיד כתובתה ואף אם נימא דכתובה דרבנן א"כ לכאורה לא שייך כנ"ל י"ל דמיירי בדכתב לה דהוא כתובה דאורייתא ודוק: ע"ב בד"ה המקדש וכו' ע"מ שאין עליה נדרים וכו'

אינה מקודשת ולכאורה קשה מקמ"ל פשיטא דאינה מקודשת כיון דהתנה בפירוש אפשר לומר דקמשמע לן דאף אם הלכה אצל חכם אחר הקידושין והתיר לה הנדרים אינה מקודשת אף שחכם עוקר מעקרו ונמצא לא הי' עלי' נדרים כלל מ"מ אינה מקודשת כיון דבשעת קידושין הי' עלי' נדרים וא"כ לא חלו הקידושין כלל ועוד יש לומר משום דיוכל לומר אי אפשר באשה נדרני' אף שחכם התיר לה קודם הקידושין מ"ע אי אפשר באשה הנודרת וזה פשוט ואפשר לומר לסברא הנ"ל דאשמעינן דאף אם התיר לה החכם אחר קידושין מ"מ אינה מקודשת והיינו משום דאין ברירה והיינו שבשעת קדושין לא הוברר שהחכם יתיר לה ולא יהיה לה נדרים ואם נימא די' ברירה אזי מקודשת משום דכיון שהתיר לה החכם הוברר הדבר דבשעת קדושין לא היה עלי' נדרים דחכם עוקר מעיקרו ופשוט הוא: הכא ודאי שאמר לה בשעת קדושין אם אין לך נדרים תתקדשי לי ואם יש עליך נדרים לא תתקדשי והיינו משום דבעינן תנאי כפול והן קודם ללאו ותנאי קודם למעש' ואף דלכאור' משמע לישנא דהמקדש את האשה ע"מ שאין עלי' נדרים ומשמע דהקדושין הי' קודם ואח"כ התנאי היינו תתקדשי לי ע"מ שאין עליך נדרים וזה לאו דווקא הנה זה פשוט וברור דאם קדשה בכסף ונמצא עלי' נדרים ואמרינן דאינה מקודשת אז צריכה להחזיר הכסף וגם רב דפליג במקדש אחותו מודה שהכסף קדושין הוי מלוה ולפ"ז הי' קשה לכאורה אם אמרינן דכנסה סתם קאי ארישא א"כ אמאי צריכה גט דהא כיון שנמצא עלי' נדרים אזי תיכף לא חל הקדושין והוי מעות הלואה וא"כ אף דכנסה אח"כ סתם מ"מ במאי תתקדש הא בכסף שנתן לה כבר לא מתקדשה דהוי מקדש במלוה וצ"ל דהפשט דכנסה סתם היינו בנכנסה לחופה ונבעלה וא"כ נתקדשה בביאה ונ"מ דצריכה להחזיר הכסף קדושין דהוי מלוה ואפשר לומר אפי' איירי בלא נבעלה מ"מ כיון דכנסה סתם אחל לתנאי ואף דאין כאן קדושין דכסף קדושין הוי מלוה ז"א דנתקדשה בהנאת מחילת מלוה או מטעם ביאה ואיירי בנבעלה אבל למפרע משעת קדושין לא הוי מקודשת ונ"מ באם פשטה ידה וקבלה קדושין מאחר אחר זה הקדושין קודם שכנסה זה ואח"כ כנסה זה וא"כ מקודשת להשני דקדושיו קודמין ואפשר לומר עוד דאי איירי בנבעלה אזי מקודשת משעת קידושין הראשונים ונמצא מקודשת לראשון דקדושיו קדים והיינו באם התיר לה החכם להנדרים ואף אם נימא דאין ברירה מ"מ הוי ספק קדושין הקדושין הראשונים וספיקא דאורייתא לחומרא דאין ברירה הוי ספק וא"כ מקודשת משעה ראשונה מספק וא"כ אם פשטה ידה וקבלה מאחר אינה מקודשת לשני רק לראשון אך לכאורה אם אמרינן דספיקא דאורייתא הוא רק מדרבנן לחומרא דמדאורייתא אוקמה אחזקה וא"כ בנידון דידן אזי יש לומר דאוקמה אחזק' פנוי' וא"כ מדאורייתא בוודאי אינה מקודשת לראשון מטעם דאין ברירה ואין כאן ספק דאוקמה אחזקת פנוי' ולומר דקידושין אינם כלום אך אפשר לומר דהוי כדין הרי גרושה לפנינו דהשתא בכנסה סתם וא"כ עכשיו הוא אשת איש בודאי או קדושין שני' או קדושי ראשון מטעם ביאה וא"כ כיון שעכשיו בא לפנינו הדין ונולד הספק וא"כ אמרינן דגם מדאורייתא הוי קדושי הראשון טוב מטעם קדושי כסף ומטעם ספק דאין ברירה וחזקת פנוי' לא שייך כאן כיון שהרי א"א לפנינו: ברש"י ד"ה כנסה ובגמרא מפרש אי קאי ארישא וכו' והפשט פשוט היינו אם נימא בקידשה על תנאי וכנסה סתם וא"כ הפשט דתצא שלא בכתובה והיינו משום דקדושין הוי קדושין כיון דכנסה סתם ולא פירש אזי ספק אם אחיל או לא ולענין כסף קדושין א"צ להחזיר משום דספק הוא ולא מפקינן ממון מינה והוי ספק קדושין ובעי גט מספק אבל כתובה לא בעי למית' לה משום דמספקא לא מפקינן ממונא אבל קדשה סתם וכנסה סתם גם כתובה בעי למיתב לה משום דכיון דלא אתני בהדה אזי אין כאן ספק (עו"ל)

דלכך בקדשה על תנאי וכנסה סתם א"צ ליתן כתובה משום דכתובה דרבנן שלא תהא קלה בעיניו ועל נדרים לא שייך ופשוט היא או י"ל אף אם לא פליג מ"מ א"צ ליתן כתובה משום דכיון דכתובה דרבנן הוי ספיקא דרבנן וכו' ולכך א"צ ליתן לה כתובה) ועוי"ל דלכך בקדשה על תנאי וכ"ס לא בעי למיתב לה כתובה משום דאורי' אוקי אחזקת פנוי' שלא היתה כלל א"א ומ"מ גט בעי כיון דקדשה לא אמרינן שמפקיענן הקדושין מטעם חזקת פנוי' משום דאמרינן נוקי אחזקת אשת איש עכשיו משא"כ כתובה דאינו חייב ליתן לה רק אחר גירושין ואחר גירושין לא שייך חזקת אשת איש וא"כ אמרינן דאוקי אחזקת פנוי' שלא היתה כלל אשת איש ואין לה כתובה או אפשר לומר דהוא מילתא באנפי נפשה ואיירי בקדשה סתם וכנסה סתם לכך בעי גט אבל בקדשה על תנאי וכנסה סתם אפי' גט לא בעי דאין כאן ספק דעל דעת קדושין הראשוני' כנסה: דף עג ע"א: בגמרא לא תימא טעמ' דרב כיון שכנסה סתם וכו' וקשה הא ודאי אי אפשר לומר כן דהא א"כ בעי למיתב לה כתובה כפירש"י ובמתניתין קתני כנסה סתם תצא שלא בכתובה וגם תוס' הקשו זאת ונ"ל לתרץ בפשיטות דאם נימא דכתובה דרבנן שלא תהא קלה בעיניו להוציאה א"כ במתני' י"ל דמיירי דקדשה סתם וכנסה סתם לכך תצא שלא בכתובה כיון דנמצא עלי' נדרים ולא מגירי דילי' הוא כי הוא לא ידע רק היא גרמה שהוצרך להוציאה בשביל שלא הגידה לו בשעת קדושין שיש עלי' נדרים לכך תצא שלא בכתובה כיון דאין לומר דלא תהא קלה בעיניו להוציאה דהא נדרים לא שכיח א"כ אוקמה אד"ת דאין לה כתובה משא"כ בקדשה על תנאי וכנסה סתם יש לה כתובה כיון שאמרינן דאחיל לתנאי וסבר וקיבל אף אם יהי' עליה נדרים לכך בעי למיתב לה כתובה וזה פשוטעוד יש לתרץ קושי' הנ"ל די"ל דמתני' כנסה סתם איירי בקדשה על תנאי וכנסה סתם ונמצאו עלי' נדרים עינוי נפש דבהא מודה רב שלא אחיל לתנאי ואף דכנסה סתם ולא פירש היינו דע"ז סמיך דודאי לא עבדת נדר שיהי' לה עינוי נפש או אפשר בפשוט י"ל דיש חילוק בין עינוי נפש לאינו עינוי נפש דרב מיירי באינו עינוי נפש דע"ז י"ל דאחיל אבל עינוי נפש דמתגנ' עליו אזי אפשר בכנסה סתם לא מחיל: במתני' הכותב לאשתו וכו' א"כ למה כתב לה דו"ד וכו' שאם מכרה ונתנה קיים יש לדקדק לענין מה נקט הקושיא והתירוץ הכי הוה לי' למתני' הרי זה אוכל פירות בחיי' ואם מתה יורשה ואם מכר' ונתנ' קיים וא"כ ממילא לא הי' קשה הקושי' דלמ' כתב לה וכו': צריך לעיין במתני' דנקט שאם מכר' ונתנה קיים אם זאת היא לענין הפירות ג"כ שאם מכרה הקרקע אזי מכרה קיים וגוב' הלוקח תיכף בחיי' בקרקע וגם בפירות דהם של הלוקח או יש לומר דמכירת' קיים רק לענין גוף הקרקע שאף אם תמות בחיי' הבעל זוכה הלוקח בגוף הקרקע אבל בחיי' אזי שייכים הפירות לבעל ולא ללוקח ומלשון המתני' משמע לכאור' שהבעל אוכל פירות בחייה אף אם מכר' הקרקע דהא קתני במתני' הרי זה אוכל פירות בחיי' דמשמע כל חיי' אף אם מכרה דאם רק עד שעת מכירה אין שייך לומר בחיי' והנה הדין הנ"ל תלוי אם נימא דמתני' איירי קודם תקנת אושא א"כ אף בלא כתיבת דו"ד יכולה למכור הקרקע דהיינו שלאחר מיתת' יהי' כמקח ללוקח דבחי' הבעל יש לבעל פירות וא"כ לענין מה מהני כתיבת דו"ד שיהי' מכר' קיים הא גם בלא"ה מכרה קיים להקרקע אלא ודאי דמכר' קיים אף למנין הפירות שתיכף שייך הקרקע לגמרי ללוקח ואם אמרינן דמתני' איירי אחר תקנת אושא י"ל דכתיבת דו"ד מהני שיהי' מכר' קיים היינו לענין גוף הקרקע אלאחר מיתתה דבלא"ה הי' הבעל מוציא מיד הלקוחות לאחר מיתה ג"כ אבל לענין פירות בחיי' י"ל דאף אם מכר' בדיעבד מ"מ הבעל אוכל פירות דיד בעהש"ט על התחתונ' ויוכל לומר שלא סילק עצמו מפירות אף אם תמכור בדיעבד רק מקרקע גופה אם תמכור לשיהי' מכר' קיים אלאחר מיתה וכן נמי אם נתנ'

מתנ' קיימת לאחר מיתה או גירושין והכה בהרמב"ם ז"ל נקט בזה הלשון התנ' עמה שלא יהי' לו דו"ד בנכסיו אם מכר' ונתנ' מכר' ומתנתה קיימת אבל אוכל פירותיהן כל זמן שהן ברשותה עכ"ל הנה מלשון כל זמן שהן ברשותה משמע אבל אם מכרה אינו אוכל הפירות וצ"ע הא הרמב"ם הוא מפרש בודאי אחר תקנת אושא וקשה אמאי אינו אוכל הפירות הא י"ל דרק מגוף הקרקע סילק שיהי' מכר' קיים לאחר מיתה כנ"ל וכן קשה על הש"ע אה"ע דפוסק כך ואפשר דהם פוסקים כרב אשי דדייק מלשון בנכסיך ולא מטעם יד בעהש"ט וכו' ואפשר דרב אשי סובר דהוא הוי מוחזקת כמו שפירש הט"ז באה"ע וא"כ פוסקים שפיר אך לאביי קשה אך אפשר לתרץ ולומר כך דהנה לאביי פריך הגמרא לקמן ואימא מפירי ולא ממכירה עיין ברש"י ותירץ מכירה לא שכיחא עיין בתוס' דקשה לה למכור בנכסי אבי' ונ"ל דזה שייך אם הדין דמכירה היינו בחייה תיכף שיזכה בהן הלוקח הן הגוף והן לפירות אזי שפיר מתורץ דזאת לא שכיחא שתמכור בחייה שבח בית אביה משא"כ אם בחייה לא תוכל למכור רק שתוכל למכור שיהי' שייך הקרקע ללוקח אחר מיתה אזי ודאי ע"ז לא שייך שבח בית אביה דמה איכפת לה שאחר מיתה יהי' הקרקע ביד הלוקח או ביד יורשי אבי' וא"כ על זה שכיח המכירה אך קשה דהא נהי דתוכל למכור הפירות ג"כ ותוכל למכור מהיום מ"מ הא יכולה למכור הקרקע רק אלאחר מיתה ואז לא שייך שבח בית אבי' א"כ מכירה ג"כ שכיח בזה האופן וקשה קושית הגמרא ואימא מפירי אך ז"א די"ל דאביי סובר קנין פירות כקנין הגוף דמי והנה איתא בגמרא לחד מ"ד דעבדי מלוג יוצאין בשן ועין לאיש ולא לאשה משום דקנין פירות כקנין הגוף דמי וידו עדיף מידה וא"כ אם אמרינן דכל זמן שלא מכרה אוכל הבעל הפירות א"כ יש לו קנין הגוף ג"כ ואזי היא איבה יכולה למכור הקרקע אלא אחר מיתה דוקא ובחייה יאכל הבעל הפירות דכל זמן שאוכל הבעל הפירות יש לו בו קנין הגוף ואינו חל הקנין כלל ואינו זוכה הלוקח כלל והיא אינה יכולה למוכרה רק זאת תוכל למכור אפירות וגוף הקרקע תיכף וזאת לא תעשה שקשה לה למכור בנכסי אבי' ולפ"ז בפשוט לא קשה קושיא הנ"ל דנימא שאוכל הפירות אף אם מכרה רק דמכירה מהני לגוף הקרקע לאחר מיתה דז"א דהא אם אוכל הפירות אזי הוא אינה יכולה למכור הקרקע כנ"ל וא"כ לענין מה כתב לה דו"ד כו' אך ז"א די"ל דהכי סבר הבעל שאם תמכור אלאחר מיתה הקרקע יהי' מכרה קיים והיינו שמוחל לה הקנין הגוף שתהי' יוכל למכור אלאחר מיתה אך ז"א דאם כן ודאי תמכור דלא שייך שבח ביה אבי' כנ"ל: לכאורה נ"ל בע"ה להוכיח כדעת הכסף משנה דקנין בנשואה אינו מהני לענין פירות רק דאם מכרה ונתנה קיים דהנה התוספות מקשו על הא דאמר בב"ב דף מ"ו לא לאיש חזקה וכו' לא צריכה דכתב לה דו"ד אין לה וכו' והא אף אם כתב לה כן מ"מ אוכל הפירות עיין בתוס' ולכאורה לא קשה דהנה הרמב"ם פוסק דקנין בארוסה מהני אף לפירות ונ"ל בעז"ה להוכיח כדעתו דאל"כ קשה קושית התוס' ועפ"י דבריו יתורצו והיינו דהא קשה מה פריך הגמרא בב"ב וכי כתב לה מה הוי והתניא האומר וכו' הא יש לומר דמיירי בקנין כמו שפי' המהרש"א דבלא תני ר' חייא האומר לאשתו לא הוי מצוי למיפרך דהא יוכל לומר דמתני' איירי בקנין רק דרבי חייא תני האומר דמשמע בלא קנין לכך פריך ע"ש והנה בב"ב על מה דמתרץ לא צריכה דכתב לה דו"ד וכו' והנה יש לומר דמיירי בקנין ומה פריך מהאומר לחבירו וכו' אך לדעת הכ"מ דקנין בנשואה לא מהני רק לענין מכרה קיים ולא לפירות פריך שפיר דנהי דמיירי בקנין מ"מ הא אוכל הפירות ופשיטא דאין לו חזקה אבל לדעת המגיד משנה קשה מה פריך הגמרא ולפ"ז מוכח כדעת הכ"מ ובאמת סברא ברורה אף לדעת הכ"מ הנ"ל דאם אמרינן דדו"ד מהני לענין מכרה קיים אף בנשואה אזי אם קנו בנשואה מודה נמי הכ"מ דמהני אף לפירות רק אם בלא קנין

לא מהני דו"ד כלל בנשואה אזי די שיהי' מועיל הקנין בנשואה שיהי' מכרה קיים ולא לפירות ופריך שפיר הא דו"ד בעצמו לא מהני כלל ואף אם קנו מיני' לא מהני רק שמכרה קיים אבל אוכל הפירות א"כ קשה פשיטא דאין לו חזקה דפירות הוא דקאכיל ומשני בכותב לה ועודה ארוסה והיינו בקנין ומהני אף לפירות כדעת הרמב"ם ולא קשה קושית תוס' הנ"ל דכי מתרץ לה בכתב לה דו"ד וכו' היינו בנשואה ובקנין ומהני אף לפירות ופריך הא דו"ד לחוד לא מהני לענין אם מכרה קיים א"כ קנין לא מהני לפירות ופריך שפיר ומתרץ שפיר וק"ל: בתוספות דיה הכותב לאשתו דו"ד אין לי וכו' והא דתנן בחזקת הבתים ולא לאיש חזקה בנכסי אשתו וכו' פשיטא כיון דמשמעבדי לי' לפירא פירא הוא דקא אכיל לא צריכה דכתב לה דו"ד וכו' אכתי משעבדי ליה לפירות והקשה הפ"י הא י"ל דאתיא כאותן תנאים שסוברים דנפלו בעודה ארוסה ונשאת אם מכרה קיים אף בלא תנאי א"כ תנאי דו"ד למה כתב אלא ודאי לפירות אף דלא כתב בפירותיהן כלל רק סתם נכסייך עיין בפ"י ולי נראה דלא קשה דהתוס' מקשין שפיר על התרצן שם דהא ע"כ איירי כשנשאת כתב לה דו"ד דאל"כ לא הי' המקשן מקשה אח"כ כלל וגם ממה שהגמרא אמר אמרי דבי ר' ינאי בכותב לה ועודה ארוסה וכו' משמע דעד עכשיו לא הוי ידענו וא"כ דאיירי בנשואה היינו שכתב לה אחר הנשואין ופריך שפיר תוס' דהא אחר הנשואין אף אם לשון דו"ד מהני עכ"פ כיון דלא כתב בפירותיהן הדין דאוכל פירות וא"ל דילמא מיירי ולא לאיש חזקה וכו' באותן נכסים שנפלו לה משנתארסה דהדין דאף אחר הנשואין מכרה קיים וא"כ אף בכתב לה רק אחר הנשואין מ"מ יהי' הדין דאינו אוכל פירות דאל"כ למה כתב לה דז"א דיש לומר דכתב לה על אותן נכסים שנפלה לה אחר הנשואין קודם כתיבת דו"ד דזה לא הוי דבר שב"ל ובזה התוס' מודים אף דלא תירצו הקושיא כמו שתירץ הרא"ש דמהני לנכסים שיפלו לאחר מיכן היינו דשב"ל דלא מהני דשב"ל משא"כ כנ"ל די"ל דמהני על הנכסים שנפלה לה קודם כתיבת דו"ד וא"כ מתורץ קושית פ"י הנ"ל אך באפשר מכל מקום קשה קושית הפ"י דהיינו מה מקשו תוספות על הגמרא דילמא איירי שלא נפלו לה נכסים אחר הנשואין קודם כתיבת דו"ד וא"כ על מה קאי דו"ד ע"כ על הנכסים שנפלו לה באירוסין ולענין הפירות אך ז"א דיש לומר דמהני לענין צאן ברזל שיהי' מכרה ונתינה קיים ולא לענין הפירות בנכסים שנפלו לה באירוסין דבוצינא טב מקרא ואף דדעת הפוסקים בכתב לה סתם נכסיד לא הוי נכסי צ"ב בכלל עכ"פ כאן הי' כאילו פירש בהדיא על צ"ב דבוצינא טב מקרא אך קשה דא"כ לתרץ התוספות תירוצן זה על קושיא דבכותב לה ועודה ארוסה מה צורך הדו"ד הא בלא"ה מכרה קיים כנ"ל ולישני דמהני על נכסי צ"ב אך זה אינו דהא בכותב לה ועודה ארוסה לא שייך כאן דהיינו כמו שאינם מתרצים סברת הרא"ש דמהני לנכסים שיפלו אח"כ אינם מתרצים זאת הסברא משום דהוי דשב"ל כן לענין נכסי צ"ב דהיינו מה שהכניסה לו לנדוניא: שם ע"ב בתוספות ד"ה וקסבר ירושת הבעל דרבנן ועשו חיזוק וא"ת בפירות אמאי תנאו קיים לכ"ע עכ"ל ובעז"ה יש לתרץ קושיא זו דלכאורה יש עוד דקדוק קצת מה הוה אמינא לומר דרב סובר דבשל תורה תנאו קיים ובדרכנן עשו חיזוק דתנאו בטיל והוי יותר משל תורה מה סברא הוא זו ומנ"ל כן ונ"ל לומר כך דהא כל הענין דבירושה היינו ג"כ בכותב לה ועודה ארוסה דבנשואה לא מהני דהוי כבן שסילק עצמו מנכסי אביו עיין בהרא"ש וא"כ יש לומר כך כיון דחכמים תקנו שהבעל יורש אשתו ע"כ עשו חיזוק לדבריהן שיהי' התנאי בטל דאל"כ תעקר התקנה דכל אשה לא תרצה להנשא עד שיכתב לה שמסלק עצמו שלא ירשנה והוא בגדר הסברא דלקמן בגמרא גבי משום חינא פ"י בערוך היינו שיהי' לאנשים חן בעיני הנשים שתנשאו להן וא"כ בודאי תקנו שלא תהני אף אם יתנ' שלא

יירשנ' וא"כ קא'הגמ' שפיר בהו"א דרב סובר ירושת הבעל דרבנן וכו' ולפ"ז ל"ק קושית תוספות דהנה איתא לעיל בפ' אע"פ דמה שהבעל אוכל פירות הוא משו' תקנתא דיד' דזימנין דלא מלו ופריק לה מדידי' ואף דבמתני' דהכותב איירי שהתחייב א"ע מכ"מ בפרקונה אף שלא יאכל הפירות או שהיא הסכימה שלא יפרוק אותה ולא יאכל פירות באם מהני (ולפ"ז לא הי' מתרץ תוספות בד"ה כדר"כ וכו' דהוי לי' פטומי מילי דלאשה איבעי לאתני ואמאי הא הוא מתני כדי שלא יתחייב בפרקונה עיין לעיל בפ' אע"פ בתוספות) מ"מ לא שייך לומר דחכמים עשו חיזוק שלא מהני תנאי לפירות דמנ"ל כך וא"ל דא"כ תעקר דפירות דכל אשה תרצה כך דהא לא יתחייב בפרקונה והתקנה דפרקונה תחת פירות הוא עיקר לטובתה עיין בגמרא בפרק אע"פ זימנין דלא מלו ופריק לה מדידי' ואין סברא לומר דהיא תרבה שנסלק מפירות ומ"מ יחייב עצמו בפרקונה דזה דוחק (ואפשר לומר סברא פשוטה דאם אינו אוכל פירות אזי אם נשבת אף אם כתב לה שחייב לפדותה מ"מ אין מוציאין ממשועבדים לפרוק אותה לפי שאין קצובין משא"כ אם אוכל פירות אזי חייב בפרקונה וטעם תנאי ב"ד ומוציאין אף ממשועבדים וצ"ע דהא שייך ג"כ לומר מפני תיקון עולם אין מוציאין דהלקוחות לא יוכלו ליזהר ואפשר לומר דהלקוחות לא יסקו אדעתיהו לחשוש שמא תשתבאי ושמא לא יהי' לו נכסים אחרים אף דגבי מזון האשה והבנים אמרינן דאין מוציאין מפני תיקון העולם היינו דזה הוא שכיח ואזי לא ירצו לקנות משא"כ זאת) וא"כ מתורץ קושית התוס' הנ"ל כי ודאי אין שייך לומר דחכמים עשו חיזוק בפירות דמנ"ל וא"ל דא"כ מעקר תקנת' דפירות דז"א כנ"ל: דף צ' ע"א בגמרא מדקתני הראשונה קודמת לשני' יש לדקדק מה דקדוק מדקתני קודמת הא י"ל דמיירי בשדה כנגד כתובה אחת והפשט קודמת היינו דצריך לישבע לשני' וכשנשבעת קודמת אבל נ"מ כשחשודה הוא נוטלת השני' בשבועה לדעת הפוסקים דנשבע ונוטל וחשוד מפסיד וא"כ לא מצי למיתני השני' אין לה דפעמים יש לה ולא לא' וקודמת היינו קודמת לישבע ולגבות וצריך עיון: עוד יש לדקדק הא יש לומר דמיירי ביש כנגד שתי כתובות ולא קשה מה נפקא מינה דקודמת די"ל דנ"מ לענין אם נמצאת שדה שגבתה הראשונה הוא גזולה אזי קודמת לשני' וגובה מן השני' ולכך לא קתני השני' אין לה דאם לא יהי' השדה הא' גזולה אזי גם לשני' יש לה: עוד יש לדקדק מה פריך מדלא קתני השני' אין לה וכו' הא דמיירי דהכתובה של כל אחת מאתים וכשאר שדה על ג' מאות ונמצא הפשט קודמת שהראשונה נוטלת מאתים שלה והשני' נוטלת מנה ונמצא לא מצי למיתני השני' אין לה דבאמת יש לה מנה ונ"מ דא' קודמת שנוטלת מאתים ומה פריך הגמרא ואפשר דקושית הגמרא מדלא קתני הראשונ' יש לה וכו' והיינו דליתני מתני' בלא נשאר רק כדי כתובה אחת וליתני דהשני' אין לה ומה שתירץ פ"י דקושית הגמרא דע"כ בדליכא רק כתובה אחת דאי לא מאי נ"מ ומשמע לכאורה דאם היינו יכולים לומר דמיירי ביש כנגד ב' כתובות ויש נ"מ אזי לא הי' קשה קושית הגמרא ואמאי הא ג"כ הי' קשה ליתני השני' אין לה ובלא נשאר רק כתובה אחת ז"א די"ל דרש"י ז"ל קושטא דמילתא מפרש דבפשוט קשה דהא ליכא נ"מ ביש ב' כתובות אך קשה הא מ"מ יש לומר כנ"ל דמיירי ביש שדה על ג' מאות וא"כ הדין אף אם הא' קודמת מ"מ נוטלת השני' ק' וא"כ כיון דיש לה חלק בשדה זה אפשר דדמי להא דפסקינן דהיכי דהדין חולקין אזי מה שגבה גבה וי"ל הכא נמי לכך מה שגבה גבה ואף אם נימא דלא דמי אם יש לה חלק להיכא דהדין דחולקין מ"מ קשה הא י"ל הסברא מבחוץ כן אך ז"א דגמרא שפיר מוכיח ג"כ על כמו כן בב"ח ביש ב' ב"ח לכל א' ר' ויש שדה על ש' וכנ"ל אך קשה דהא י"ל כמו דתופס לב"ח היכא דחב לאחרים דלא מהני תפיסה והיכא דמצי לתפוס לנפשי' מקצת מהני התפיסה על כולו אף דלא

מצי לנפשי לזכות כולו רק מקצת מ"מ מהני תפיסה א"כ י"ל דהכא נמי כיון דתפיסתה מהני על ק' מהני נמי על ר' וצ"ע בזה הסברא אך מ"מ פריך הגמרא שפיר דיש ב"ח מאוחר והיינו ג"כ באופן הנ"ל אך קשה דהא על הק' לא שייך לומר דמהני תפיסה דהא גם בלא התפיסה היו נותנין לה ק' ועל מה מהני תפיסה אך ז"א די"ל דמהני תפיסתה לדעת הפוסקים דבנשבע ונטל מהני תפיסה לפטור משבועה א"כ שפיר מהני תפיסה לאפטורי משבועה אך ז"א למי משתבעי הא הראשונה זכתה אך י"ל דצריך שבועה ליתומים משום צררי חבל בב"ח אין שבועה אף מיתומים בתוך זמנו רק לכתובה דשייך צררי אפילו בת"ז וא"כ לפ"ז קשה מה מוכח על ב"ח דנימא מה שגבה גבה הא י"ל כנ"ל עוד קשה מה מדמי ב"ח לכתובה הא י"ל דב"ח בשטר לא מהני תפיסת הב"ח מאוחר משום דשטר העומד לגבות כגבוי דמי והי' כאילו כבר גבה ב"ח הראשון משא"כ בכתובה לא הוי כגבוי משום דילמא לא יבוא לידי גובינא ולא הוי שטר העומד לגבות: שם בגמרא מכלל דאי קדם שני' ותפסה לאמפקינן מינה ש"מ ב"ח מאוחר שקדם וגבה מה שגבה גבה י"ל מה פריך ש"מ דב"ח מאוחר מה שגבה גבה הא דמתני' אתיא כמ"ד דכתובה דרבנן ואיירי בדלא כתב לשניהן וא"כ מה שגובה כתובה מלוקח בתנאי מעשה ב"ד היינו מטעם חן וא"כ שפיר יש סברא דקדמה שני' מה שגבה גבה משום דגם לגבה שייך חן משא"כ בב"ח אם שיעבודא דאורייתא אזי מה שגובה הראשון היינו בדין תורה ויש סברא דלא תיקון משום נעילת דלת לגבי ב"ח מאוחר ומה מוכח הגמרא ואפשר כיון דחזינן דראשונה גובה מלוקח ולא מן השני' אם תפסה א"כ חזינן דב"ח מאוחר עדיף מלוקח וא"כ ה"ה בב"ח בשניהן בע"פ ג"כ סברא דב"ח מאוחר מה שגבה גבה כמו דתיקנו חכמים דאין גובה מלוה ע"פ מלוקח משום נעילת דלת לגבי לוקח אף אם שיעבודא דאורייתא אזי מכש"כ שלא יוכל לטרוף מב"ח מאוחר וק"ל אך קשה מ"מ מה מוכח על ב"ח מאוחר הא י"ל דהכא שאני משום דשיעבוד הכתיבה אין מבורר מתחילתו אם תבוא לידי גובינא ולכך לא מהני אם שני' תפסה כיון דזמניהם בגביה שוה ושעבודא דקמא אין מבורר כנ"ל משא"כ בב"ח דשעבוד מבורר דודאי אתי לידי גובינא היינו בזמן פרעון י"ל דגוב' מב"ח מאוחר: בתוספות ד"ה ש"מ ב"ח מאוחר וכו' ותירץ רשב"ם דב"ח מאוחר עדיף מלוקח שלא תנעול דלת בפני לוויין קצת קשה לי לענין מה פירש תוספות לכך מה שגבה גבה משום נעילת דלת לגבי מלוה שני' ולגבי ב"ח ראשון לא שייך נעילת דלת הא אם לגבי ב"ח ראשון לא שייך נעילת דלת אזי פשוט לא קשה קושית תוספות אמאי עדיף מלוקח די"ל דשעבודא לאו דאורייתא וא"כ מה שטורף מלקוחות במלוה בשטר היינו משום נעילת דלת וא"כ לגבי ב"ח מאוחר אף אם נימא מה שגבה גבה לא שייך נ"ד לגבי ב"ח ראשון א"כ אוקמי אדינא דשעבודא לאו דאורייתא ולכך מה שגבה גבה וצ"ל דתירץ תוספות הוא אליבא דמ"ד שעבודא דאורייתא אח"ז ראיתי שהר"ן פי' כל הטעם דמה שגבה גבי בן ננס לקמן ע"ש: ע"ב וש"מ כתובת בנין דכרין לא טרפו ממשעבדי וכו' ליתי בני הא' ולטרפיני' לבני ב' עכ"ל לכאורה הוא ענין תמוה אמאי לא פריך פשוט אמאי השני' ויורשי' קודמין הא יורשי הא' הוי מוקדם ואפשר לומר משום דהא כאן ליכא מותר דינר כמבואר וא"כ בפשוט לא קשה אמאי יורשי הב' קודמין ליורשי הא' דזה אינו דהא ליכא מותר דינר ולא שייך בנין דכרין רק דקושית הגמרא כיון דבני הב' לקחו א"כ לטרפו בני הא' ולא קשה הא ליכא מותר דינר דזה אינו דאם אמרינן ב"ח מכאן ולהבא גובה א"כ אף דיורשי הא' יגבו מן בני הב' מ"ט גבית היורשי ב' גבי' עד שבאו יורשי הא' וטרפו וא"כ הא כתובה נעשית מותר לחברתה וא"כ איכא מותר דינר וא"כ שפיר יכולין בני הא' לטרוף ודו"ק אך קשה מה פריך דילמא לעולם טרפי ממשעבדי והכא שאני דב"ח עדיף מלוקח וכסברת הגמרא לעיל ואפשר

דהגמרא פריך דא"כ ש"מ ב"ח מאוחר מה שגבה גבה אך קשה לי מה פריך דלמא לעולם טרפי ממשעבדי והכא שאני דאף דאחת בחייו ואחת במותו יש להם כתובה בנ"ד ולא חיישינן לאנצווי היינו כיון דמ"מ יורשי שני ג"כ נוטלין ואף דאין נוטלין מכח ירושת האב מ"מ כיון דעכ"פ נוטל ין מכח ירושת האם אזי לא חיישינן לאנצווי משא"כ באם יורשי שני יפסידו ולא יטלו כלום שפיר יש לומר דחייש לאנצווי ולכך לא מצי לטרוף מבני הב' עוד קשה מה פריך דילמא איירי במטלטלין וא"כ לא יוכלו לטרוף גם מן הלקוחות אבל בקרקע שפיר יש לומר דטורפין ממשעבדי אך ז"א דמ"מ קשה אמאי קודמין בני הב' אדרבא יקדמו בני הא': במתניתין מי שהיה נשוי וכו' ויורשי הראשונה קודמין ליורשי שניה: י"ל דהא דנקט ויורשי ראשונה קודמין ליורשי שניה היינו דוקא ליורשי שניה ולא מן השני עצמה היינו דהפשט בשמתו שתיהן קודם שנשבעו על כתובתן ונמצא יש לומר לכך יורשי הראשונה קודמין משום דהא אלמנה צריכה שבועה מטעם צררי שתפסה ולפ"ז בשלא נשבעו שניהם יכולין יורשי הראשונה ליקח פלגא מטעם ספק ספיקא ספק א' דילמא לא תפסה אמנו צררי ואת"ל דהתפיסה דילמא גם לאמכם התפיס וא"כ אין לשנינו כתובה רק תורת ירושה והדין דנחלוק והיכא דהדין חולקין אזי מה שגבה גבה ולכך קודמין ליורשי השני אבל מן השני עצמה כשמתה הא' עד שלא נשבעת אינה יכולה ליקח מטעם צררי וא"ל דילמא גם לך התפיס דיכולה לישבע לסברא שכתבתי מטעם ספק ספיקא אזי צ"ע באם יכולים יורשי השני לגבות חצי אידך די"ל דבחצי אידך הוי שניהם מוחזקים מטעם ספק דילמא נטלה הראשונה צררי ואי לא נטלה נמצא הכל שלה ולא שייך כאן ס"ס המתהפכת דהאיך יכולה לומר חדא דילמא נטלה אמך ואת"ל לא נטלה דילמא גם אמנו לא נטלה הא אם הא' לא נטלה אזי אף אם גם השני לא נטלה מ"מ יש לראשונה מטעם דהיא מוקדמת: דף צ"ג ע"ב בתוספות ד"ה עי שהיה נשוי ד נשים וכו' דהו"א דהתם הוא דאינה נשבעת ראשונה לשני וכו' והקשה מהרש"א ז"ל וז"ל מיהו לכאורה קשה דמדבן ננס נשמע דשבועה לא' שבועה לק' אע"ג דשלישית נשבעת ראשונה אינה נשבעת אלא פעם אחד לשניהם עכ"ל לתרץ קושית המהרש"א נ"ל בעזה"י כך דלכאורה צריך להבין הפשט בתוספות דה"א דבד' נשים שהג' נשבעת לד' אזי צריך הא' לישבע לג' דהא בממ"נ אם יש שדה גם לג' לגבות אזי מה צריך הראשונה לישבע לה אף אם לא אמרינן שבועה למאה ואם לא יש שדה לג' א"כ אינה נשבעת לג' כי אין לה מקום לגבות וא"כ לסברת תוספות הא' דתוכל למימר הא' כיון דלא תשבע דילמא גבית כתובתיך ואני כבר נשבעתי לב' וצ"ל בכוונת תוס' דלפי מה דמוקמינן פלוגתי במה שגבה א"כ הת"ק סובר לא גבה ואם כן שפיר יש לומר ביש שדה לג' לגבות ונשבעה צריך הא' לישבע לה מטעם שמא תמצא שדה הב' גזולה ותחזור ותטרוף ממנה לכך צריך לישבע הא' ולפ"ז לבן כנס דסובר דמה שגבה גבה א"כ א"צ שבועה הא' לג': בא"ד מיהו תימה אמאי תני ארבעה בשלש סגי בשלש נמי שמעינן שבועה לא' למא' ובע"ה נ"ל לתרץ דלכאור' נ"ל לתרץ קושית רש"י דלכאור' קשה אמאי נפרעת סלא בשבועה להמ"ד דפליגי בב"ח מאוחר הא עכ"פ תשבע נגד היתומים והנה לכאורה בפשוט לא קשה די"ל דמיירי בגרושות א"כ ליכא כאן שבועה משום דהוא תוך זמנו דאינו שייך סמוך למיתה עוד נראה פשוט דלא קשה די"ל בפשוט דמתני' איירי לאחר תקנה שהתקין ר"ג דנודרת ליתומים ולא תשבע משום דחשודה וא"כ ביתומים מהני שתדור משא"כ נגד נשים ראשונות צריכה שבועה דלא שייך דטרחי קמי יתמי ותשבע לשקר דנהי דטרחי קמי יתמי מ"מ הא לענין נמצאת שדה שאינה שלו א"כ משועבד זאת השדה לאידך שנמצאת שדה שאינה שלו וא"כ נהי דטרחי קמי יתמי מ"מ הא השדה אינה של היתומים וא"כ אם ב"ח מאוחר מה שגבה לא גבה אי

לא חשיינן שתכסיף א"כ רק נגד היתומים שייך שפיר דטרחי קמי יתמי ולא בעי שבועה רק נדר נ"ל פשוט לא קשה דתשבע נגד היתומים והיינו דהא כבר נשבעו הג' נשים ראשונות שלא התפס להן בעלה צררי וא"כ לכאורה יש סברא פשוטה דהא תוך זמנו הוא רק בשאר אלמנה צריכה שבועה די"ל כיון דהוא תנאי ב"ד מתפס לה צררי כמבואר במתני' והכא לא שייך לכאורה זה דהא לא חזינן שלא התפס לראשונות דהא נשבע ואפשר לומר דמ"מ יש לומר דלא התפס צררי וגם י"ל דאף דכבר נשבעו הראשונות שלא התפס להם דאפשר התפס להם פעם א' רק שנגנבו או נאבדו וצ"ע רק דלכאורה קשה דהא זה הוא רק ספק היינו שמא התפס לה צררי וא"כ כשכבר נשבעו הג' נשים שלא התפס להן א"כ נהי דנטעון מספק שמא התפס לה צררי עכ"פ ניזול בתר רובא דהא יש רוב שלא התפס להם היינו ג' נשים ראשונות דנשבעו וא"כ ידעינן שלא התפס להם וא"כ תיזיל הוא בתר רובא אך ז"א דאין הולכין במעון אחר רוב אך קשה דהא יש לה מגו דהא טוענת שנגנבו הצררי ובאמת נתן לה והיכא שנגנבו או שנאבדו תו לא מתפס לה אחרניי כמבואר בגמרא פ' אע"פ ע"ש אך ז"א דהא בעי שבועה כדין שומרים אך ז"א אם אמרינן בעל בנכסי אשתו שומר הוי והיינו עכ"פ שומר חנם הוא וא"כ הוי שמירה בבעלים ופטורה [ואפי' יש] כאן דין שומרים פטורה מטעם ברי ושמא רק גבי שומרים הוא גזירת הכתוב כמבואר בפוסקים אך ז"א דהא לענין כתובה אזי הנכסים בחזקת היתומים [ול"א מגו] דהוי מגו להוציא אך קשה דהא היכא דהוי חזקה עם מגו אמרינן אף להוציא וכ"ש רוב דרוב עדיף מחזקה וא"כ הכא הא יש רוב הנ"ל וא"כ יש לה מגו אך מוכח כדעה דלא אמרינן מגו לפוטרו משבועה וא"כ אתי שפיר למה דמשני דפליגי באביי קשישא ובעי ב"נ שבועה נגד היתומים ולפ"ז מתורץ קושית התוספות הנ"ל דליתני ג' נשים דלכאורה קשה קושי' דלבעי שבועה האחרונה נגד היתומים וכ"ל לתרץ דהנה לפי ר"ת הובא לעיל בתוס' דפירש דאם אמרינן דפליגי בב"ח מאוחר היינו במטלטלין ע"ש דקשה הא הוי מטלטלי דיתמי עיין בתוספות די"ל דמיירי במטלטלין ביד אחר ע"ש ולפ"ז יתורץ שפיר הא דלא בעי שבועה משום דלכאורה אמאי לא אמרינן דניזיל בתר רוב היינו משום דהוי חזקה דממונא ואמרינן סמוך מיעוטא לחזקה ואתרע לי' רובא או דהוי פלגא ופלגא ואין מוציאין מן המוחזק ולפ"ז שפיר הכא לא בעי שבועה האחרונה נגד היתומים משום דכבר נשבעו ג' נשים שלא התפס להם וא"כ אזלינן בתר רוב ואף דאין הולכין בממון אחר רוב דהא איירי במטלטלין ביד אחר וכנ"ל וא"כ אין המטלטלין בחזקת היתומים וא"כ לא שייך לומר סמוך מיעוטא לחזקה דאין להם חזקה באותן מטלטלין וא"כ אזלינן שפיר בתר הרוב הנ"ל ולכך לא בעי שבועה נגד היתומים ולא קשה לפי מה דמסיק דפליגי באביי קשישא א"כ אמאי בעי ב"נ שבועה נגד היתומים הא כנ"ל ז"א דמיירי בקרקע א"כ שפיר אין הולכין אחר הרוב וכנ"ל אך קשה לי דהא היכא דאיכא לברורי לא סמכינן ארובא כמבואר בפוסקים וראי' מגמרא דפסחים דקאמר למ"נ לשיילי' ע"ש וא"כ לפ"ז קשה אמאי לא בעי שבועה נגד היתומים דהא איכא לברורי היינו בשבועה ולא סמכינן ארובא אך ז"א די"ל דמיירי לאחר תקנה של ר"ג דנודרת ליתומים ומיירי בשניסת הרביעית וא"כ אין מדירין אותה וא"כ ליכא לברורי ולפ"ז יתורץ קושית תוספות דליתני ג' נשים דז"א דבג' נשים קשה הנ"ל תשבע הג' נגד יתומים וא"ל בשניסת וכנ"ל ז"א דבג' נשים אזי ודאי אין שייך שבועה לב' דהא י"ל דמורי היתירא דקא טרחי קמי יתמי דהא אף אם תודה שהתפסה צררי ג"כ לא תקח הג' דהא ניסת ורוב לא יהיה כנ"ל דהא יהי' הא' נשבעת והב' אם תודה לא יהיה רוב וא"כ שפיר י"ל דמורי היתירא כיון דאף אם תודה שהתפסה אזי יהיה ביד היתומים ולא תגבה הג' ונגד יתומים מורה הב' היתר כנ"ל רק דהדין הוא דהב' נודרת ליתומים

והנה נראה לי ברור דתקנת ר"ג דתידור אף דנדר קיל וי"ל דמורי התירא אך כיון דיש לה חזקה שלא התפיס לה צררי כיון דהוא תוך זמנו אזי מהני הנדר אך לפ"ז אינה גובה הג' דהא ניסת ורוב ליכא דהא י"ל דהב' כבר התפיס לה בעלה ואף דהוא נוטלת היינו הב' היינו מטעם חזקה הנ"ל והנה ודאי לא מהני חזקה שלה לגבי הג' כדין רישא מנה לאבא בידך: דף צ"ד תוספות ע"א ד"ה שנמצאת אחת מהן וכו' וקשה לר"י דמסתמא כשמשיעין הרביעית משמע שעדיין לא גבתה מדקתני גבי נפרעת לא תפרע והואיל וכן הקודמת לה למה אינה לוקחת אותה שדה דבבירור שלו ונ"ל ליישב די"ל דמיירי בשהשדה של השני' שגבתה הוא הנמצאת שאינה שלו והך שדה שרוצה הד' לגבות הוא דאיקני לגבי השני' והשדה שגבתה הג' לא הוי דאיקני לגבי הב' ולהפוסקים דקנה ביני וביני בב' מלויים ולראשון לא כתב דאיקני הוי לב' א"כ א"ש הפלוגתא בב"ח מאוחר והיינו דבן ננס סבר מה שגבה גבה וא"כ מה שגבתה שלישיית אזי אינה יכולה הב' לטרוף ממנה וא"כ תפסיד השניה באם תגבה הד' מהשדה ולכך מצי להשביעה ואינה יכולה הב' לטרוף עכשיו מזו שדה דהוי דאיקני לה ולהד' משתעבד דלה לא הוי דאיקני ות"ק סובר מה שגבה לא גבה וא"כ אינה מפסיד הב' דאחר כך כשיבוא נגזל ויטרוף ממנה תחזור הוא על הג' ששדה שלה לא הוי דאיקני לגבה ותטרוף ממנה וא"ל דא"כ תפסיד הג' דלא תוכל לטרוף מן הד' דהוי דאיקני די"ל דמיירי ששדה שגבה רביעית לא הוי דאיקני לג' רק לב' וא"כ תגבה הג' מן הד' דמה שגבה לא גבה וא"כ תו לא קשה קושיית תוס' דלבן ננס דמה שגבה גבה אזי אינה יכולה הב' לגבות מן הג' דכבר גבתה ושדה הד' אינה יכולה לגבות כי הוא דאיקני ולת"ק נמי לא קשה אמאי נפרעת עכשיו תגבה תיכף הב' מג' והג' השדה של הד' שרוצה לגבות זה אינו כיון דכבר גבתה הג' אינה יכולה הב' לטרוף ממנה עד שיבא הנגזל ויטרוף מן הב' ואפילו אם נימא דקושיית תוספת קאי גם על ת"ק היינו כי עדיין לא גבתה הד' מה שאין כן בנידון הנ"ל ודו"ק: בא"ד ע"כ נראה כפי' ר"ח דאפי' לא נמצאת פליגי דקאמר בן ננס שנשבעת הרביעית משום חשש שמא תמצא אחת מהם שדה שאינו שלו וכו' קצת קשה לי לפ"ז א"כ מה מועיל שישאר השדה ביד היתומים הא יבריחו וימכרו ולשיטת הפוסקים דירוש שמכר אינו חייב לשלם מטעם מזיק משום דבדידהו קעביד מעשה דמכאן ולהבא גובה א"כ יבריחו מחמת יראה ומה יועיל ודוק וביותר לשיטת רבינו תם דאיירי במטלטלין א"כ ודאי לא שייך למפרע גובה וא"כ יש חשש שיבריחו: קשה לי דלפי' התוספות דטעם שמא ימצא שדה גזולה א"כ קשה נימא מגו דחשוד אממונא חשוד אשבועתא וצ"ל מלוה ישנה היינו שהצררי התפיסה על מלוה ישנה דא"ל דעתה תובעת המלוה ישנה דהא מלוה ע"פ אין מוציאין מן היתומים וא"ל דטעם אשתמוטי דהא באת ליטול וא"כ לפ"ז ודאי קשה דרחוק מן השכל שתשבע על שני ספיקים היינו שמא נמצאת שדה שאינה שלו ושמא התפיסה צררי וגם שמא יש לה ס' מלוה ישנה וצ"ע: בא"ד וא"ל למאן דלית לי' דאביי קשישא היכי מפרש הנפרעת מנכסי יתומים לא תפרע אלא בשבועה: לכאורה בפשוט לא קשה קושיית תוס' דהקשו למאן דלית לי' דאביי קשישא וכו' די"ל פשוט דאיירי ביתומים קטנים ואין להקשות דאין נזקקין וכו' דזה ודאי בריבית אוכלת נזקקים היינו שיש ריוח ליתומים במה שמזקקין עכשיו דלא יגדל ריבית ולפ"ז למאן דלית לי' דאביי קשישא א"כ ודאי נזקקים ליתומים קטנים משום דטובה להם להיות נזקקים דאם לא יזקקו וימתינו עד שיגדלו תיטול בלא שבועה ולכך נזקקים עכשיו בקטנותם דצריכה שבועה ושמא לא תשבע ותפסיד ואף אם נזקקים והוא נשבעה ג"כ אמרינן לשלם לה כמו שאמרינן בגמרא דעירובין כיון דאזדקינן להם מעיקרא מזדקינן להם השתא ודו"ק: מסכת קידושין בסוגיא דהמקדש במלוה הנה המפרשים הקשו

על הרמב"ם ז"ל שפסק דהמקדש במלוה אינה מקודשת ובמכר פסק דקני והוא תמוה ונ"ל בעזה"ש לתרץ קושי' הזאת והרמב"ם אזיל לשיטתו דהנה לכאורה קשה לי מה פריך הגמר' ותסברא אימא סיפא ושיון במכר וכו' והא י"ל דהא דבמכר קנה היינו משום דאפ"ל למ"ד דסובר מלוה להוצאה ניתנה מ"מ קנה במכר והיינו דדעתו אמחילת מלוה והוא שוה פרוטה ושפיר קני והא דבמלוה אינה מקודשת היינו משום דאף אם נימא דדעתה להתקדש בהנאת מחילת מלוה מ"מ אינה מקודשת משום דלא סמכה דעתה והיינו דחוששת שמא יש לזה שמקדש אותה במלוה יש עליו בע"ח אחר מה שהוא חייב לו וא"כ משועבדת הוא לו מדין דר' נתן דהנושה בחברו וחברו בחברו וכו' ובדר"נ לא מהני מחילה כמבואר בכמה מקומות וא"כ אף שהוא מוחל לה המלוה מ"מ תצטרך לשלם להמלוה שלו מדין דר' נתן ולא מהני מחילתו לכך אינה מקודשת ולהמ"ד דסובר דמקודשת היינו אף דלכאורה לא מהני הטעם דסובר דמלוה לאו להוצאה ניתנה דהא אף דהוי נתינה מ"מ לא סמכה דעתה דלמא חייב למי ולא מהני מה שנותן לה המלוה ז"א די"ל דהמלוה שהלוה לה עדיין בעין והנה הסבר' פשוטה דאם נאמר מלוה לאו להוצאה ניתנה אזי וודאי כ"ז שההלואה הוא בעין אין כאן שעבוד על נכסיו כמבואר בכמה מקומות וא"כ אין שייך כלל דר' נתן ולא משכחת לדר"נ רק בשאין המלוה בעין וא"כ למ"ד דמלוה לאו להוצאה ניתנה שפיר מקודשת ובמכר קנה אפ"ל למ"ד דמלוה להוצאה ניתנה והיינו משום דקנה בהנאת מחילת מלוה ולא שייך לומר דלא סמיך אדעתא דדילמ' יש על הלוקח בע"ח וכנ"ל דנהי דיש על הלוקח בע"ח מ"מ הא הלוה זה המוכר נותן למלוה שלו קרקע היינו שמוכר לו וא"כ שוב אינו חוזר ב"ח של הלוקח על המוכר לו מדין דר"נ רק על הקרקע שיש ללוקח ונהי דפסקינן דבדר"נ אם פרע הלוה שני למלוה שלו צריך לשלם ג"כ למלוה ראשון היינו בפרע למלוה שלו מעות והבריח המלוה משא"כ בנתן לו קרקע וזה פשוט וא"כ שפיר סמיך המוכר דעת' וקנה בהנאת מחילת מלוה אף אם מלוה להוצאה ניתנה משא"כ בקדושין וא"כ מה פריך הגמר' אך ז"א דהגמר' פריך שפיר דהנה הפ"י הקשה מה פריך הגמר' נימא כתנאי הא אפשר לאוקמי במלוה עדיין בעין לגמרי ופליגי במלוה ברשות בעלים אי להחזרה וכו' ותירץ דהמקשה סבר דאם ישנה לכל המלוה בעין אזי ודאי סברי כ"ע דמלוה ברשות בעלים להחזרה וא"כ מ"ט דמ"ד דאינה מקודשת אלא ע"כ איירי בהתחיל להוציאה ואין כולה בעין וא"כ ע"כ דפליגי אי מלוה להוצאה ניתנה ופריך הגמר' שפיר ע"ש והנה נ"ל בעז"ה פשוט וברור דאם אמרינן דמלוה ברשות בעלים להחזרה אזי ודאי כ"ז שהמלוה בעין ולא התחיל להוציאה אזי אין שום שעבוד ומבואר ג"כ בפוסקים ולפ"ז פריך הגמ' שפיר ממכר אמאי קנה אם נימא דמלוה להוצאה ניתנה וא"ל כנ"ל דהא ע"כ איירי בהתחיל להוציאה המלוה ומקצת בעין יש עדיין בידה דאל"כ קשה אמאי סובר המ"ד דאינה מקודשת הא מלוה ברשות בעלים להחזרה בשישנה כולה בעין כנ"ל והוי נתינה ממש וא"ל דהטעם משום דלא סמכה דעתה משום דר"נ וכו' ז"א דהא כשיש למלוה כולה בעין אף דאמרינן דמלוה להוצאה ניתנה מ"מ הא ברשות בעלים לחזרה וא"כ אין כאן שעבוד כנ"ל וא"כ אין שייך דר"כ דהא אין כאן כלל שעבוד והאיך שייך לומר דמשתעבד מדר' נתן וא"כ ע"כ מ"ט דסובר דאינה מקודשת אלא ודאי דמיירי ששלחה יד במקצת והוציאה וא"כ לא הוי ברשות בעלים להחזרה לכך אינה מקודשת אם נימא דמלוה להוצאה ניתנה א"כ קשה אמאי במכר קנה וא"ל דבהנאת מחילת מלוה וכנ"ל דא"כ אמאי סובר מ"ד דמקודשת במלוה הא אף דמלוה לאו להוצאה ניתנה ומחשב הנתינה מ"מ הא לא סמכה דעת' על הנתינה משום דר"נ וא"ל כנ"ל משום דסובר דמלוה לאו להוצאה ניתנה אזי לא שייך שעבודא דר"נ ז"א דהא מיירי שכבר שלחה יד והוציאה

מקצת מעות וא"כ מה שהוציאה הוי ודאי מלוה ומשועבדת למלוה של מלוה שלה מדר"נ וא"כ אף דהנשאר מה שהוא בעין ע"ז אין שעבוד' דר"נ מאחר שאותה קצת בעין הוא וחייבת להעמיד בעיסקא מ"מ הא מקצת הוציאה וע"ז שפיר הוי דר"נ וא"כ לא סמכה דעתה ואמאי סובר מקודשת וא"ל משום דסובר דמלוה ופרוטה דעתה אפרוטה וא"כ דעתה להתקדש במה שהוא בעין זה טעות גדול דודאי אף אמרינן דמלוה ופרוטה דעתה אפרוטה היינו שדעתה להתקדש רק בפרוטה זו ולא במלוה אבל עכ"פ רוצה היא ודאי המלוה ואם המלוה אינה אזי ודאי הקדושין אינו כלום וכאן אם לא סמכה דעתה דשמא יש עוד ב"ח ולא מהני מה שנתן לה המלוה היינו המקצת שהוציאה דע"ז שפיר הוי שעבודא דר"נ וא"כ ודאי הדין דאינה מקודשת ומנ"ל דסובר דמקודשת זה ודאי דוחק הוא לומר דפליגי בזה הסברא גופה אם סמכה דעתה או לא זה ודאי דוחק הוא דבשלמ' לקמן בגמ' קאמר שפיר דפליגי אי סמכה דעתה והיינו משום דשם יש סברא דסמכה דעתה דמימר אמרה לא שביק לדידי ומחיל לאחריני משא"כ הכא דאם נימא סברא זו דחשש על דין דר"נ בזה ודאי אין שייך פלוגת' וא"כ מ"ט דמ"ד דמקודשת אלא ודאי דמיירי באופן שיש לזה המקדש קרקע וא"כ שפיר אין כאן חשש משום דביש לו נכסים אזי שפיר יוכל למחול חוב שיש לו על אחרים כמבואר בפוסקים וא"כ פריך הגמ' שפיר אמאי במכר קנה וא"ל משום הנאת מחילת מלוה דא"כ גם תהיה מקודשת דהא לא שייך חשש דשעבודא דר"נ אם איירי בידוע שיש להמקדש נכסים ולפ"ז שפיר לא קשה קושית המפרשים ופוסקים על הרמב"ם ז"ל אמאי פסק במכר קנה ובאשה אינה מקודשת דז"א דהרמב"ם לשיטתו דפירש הך דאביי דאמר המקדש בהנאת מחילת מלוה מקודשת פירש הרמב"ם בענין אחר עיין בו אבל זאת באם מקדש עכשיו בהנאת מחילת מלוה סובר הרמב"ם דאינה מקודשת וי"ל הטעם בהרמב"ם היינו משום דלא סמכה דעתה משום דילמא יש על המקדש עוד ב"ח ולא מהני מחילה משום דילמ' אין לו נכסים להמקדש ולא מהני המחיל' מטעם דר"כ וכו"ל והא דנקט הרמב"ם הטעם דמקדש במלוה אינה מקודשת משום דמלוה להוצאה ניתנה היינו דאי לאו להוצאה ניתנה שפיר היתה מקודשת באילו היתה המלוה בעין משום דאין כאן שעבוד' דר"נ באם מלוה לאו להוצאה ניתנה ומלוה ישנה עדיין בעין וכו"ל לכך שפיר נקט הרמב"ם דמקדש במלוה אינה מקודשת משום דאף בהנאת מחילת מלוה ג"כ אינה מקודשת משום דלא סמכה דעתה משום דר' נתן אבל במכר לו קרקע בדמי הלואתו שפיר קנה היינו אף דמלוה להוצאה נתנה ואינה בעין מ"מ קנה בהנאת מחילת מלוה ושפיר סמיך דעתו משום דלא שייך חשש לענין דר' נתן כיון דלוה המוכר נותן לו קרקע וכו"ל וק"ל ובעז"ה הדברים נכוחים: דף י"ב ע"א תוס' בד"ה ודילמ' שאני התם דאית לי' שותפות בגווה וכו' וא"ל דאין הכי נמי דהא תנן וכו' ע"ש והנה דברי התוס' תמוהים דבאמת לפי דברי תוס' אזי קושית המקשה הוא מנ"ל דשליחות מהני היינו הקושי' ממתני' דהוי שאמר לו רבו דשם משמע אפי' דליכא שותפות ועיקר קושית המקשן חסר מן הספר והפשט פשוט לכאורה דקושייתו קאי על הך דלעיל מחבורה שאבדה פסחה ע"ש ונ"ל בעזה"ש לתרץ בפשוט ובאמת המהרש"א ז"ל הקשה על התוס' דפירשו דהקושית המקשן הוא מהר"י שאמר לו רבו א"כ מעיקרא הו"ל לאקשו' מהך מתני' ולא מהך דחבורה אלא ודאי הפשט פשוט דגם עכשיו מקשה מהך מתני' דחבורה וכו' וע"ז לא פריך מידי דהא התם נמי אית לי' שותפות בגווה ונ"ל בעז"ה לתרץ בפשוט קושית המקשה דאתי שפיר ולא תקשי דילמ' אין הכי נמי דהנה הפני יהושע פירש די"ל דלא כשיטת רש"י דפירש דלשחיטה בעינן שליחות וי"ל דלא בעינן שליחות רק מדין זכי' יוכל לשחוט דודאי ניחא לבעלים שישחוט וא"כ לכאורה אם אמרינן דזכי' לאו מטעם שליחות אזי הדין פשוט

אך אם נאמר דשליחות לא מהכי דלא אמרינן שלוחו של אדם כמותו מ"מ יוכל לשחוט מדין זכי והא דהמקשן מקשה מהך דחבורה מנ"ל שלוחו של אדם כמותו ולכאורה מה פריך הא י"ל דמדין זכי יוכל לשחוט אך ז"א דמקשן פריך שפיר דהא קתני אם שלהם נשחט ראשון וכו' דמשמע דווקא אם שלהם נשחט ראשון אבל אם שלו נשחט ראשון אע"ג דהם לקחו לעצמם מקודם פסח היינו קודם ששחט הוא השלו ונמצא גלי דעת' דניחא להו במה שקנו והוי בודאי חזרה לגבי זה של משלו ואין כאן זכות מ"מ אוכלין משלו ואמאי אלא ודאי הטעם לאו משום זכות רק משום שליחות עכ"ל הפ"י ופי' דרש"י לא ניחא לי' בזה משום דסוברי' דזכי' הוא מדין שליחות וא"כ אם שליחות לא מהני אזי לא מהני ג"כ מדין זכי' וא"כ הקושית הגמר' מחבורה וכו' הוא בפשוט מנ"ל דמהני לענין שליחות דאי לא מהני אזי ג"כ מדין זכי' לא מהני והנה לפי סברת הפוסקים בתופס לבעל חוב במקום שחב לאחרים לא מהני אפי' בעשאו שליח לתפוס מ"מ לא הוי השליח כמותו היכא שחב לאחרים בתפיסתו ובאמת היכא שיוכל לתפוס עבורו אזי מהני אפי' במקום שחב לאחרים משום מגו דאי בעי זכי לנפשי' זכי נמי לחברי' וא"כ חזינין דסברא מגו דאי בעי זכי לנפשי' עדיף מעשאו שליח וק"ו דמגו דזכי לנפשי' זכי נמי לחברי' עדיף מעשאו שליח דמגו דזכי לנפשי' ודאי עדיף אפי' ממגו דאי בעי זכי לנפשי' ולפ"ז פריך הגמר' שפיר ודלמא שאני התם וכו' ואין לומר כקושית התוס' דאין הכי כמי ז"א דקושית הגמ' קאי על הך דחבורה שאבדה פסחה מנ"ל דמהני שליחות כמותו וא"ל דילפינן מפסח כדקאמר הגמ' מיני' דלמא שאני התם דאית לי' שותפות בגווי' וא"כ אמרינן מגו דזכי לנפשי' זכי כמי לחברי' ומהני אף דזכי' הוא מטעם שליחות ונימא דשליחות לא מהני מ"מ כיון דאית לי' שותפות וא"כ הוי מגו דזכי לנפשי' וסבר' מגו דזכי לנפשי' עדיף מעשאו שליח כמו שמבואר לעיל לענין תופס לב"ח וכו' וא"כ שפיר מהני התם מדין זכי' והיינו מגו דזכי לנפשי' משא"כ בחבורה שאבדה פסחה דהתם אע"ג דג"כ יש לו שותפות ושייך ג"כ לכאורה מגו דזכי לנפשי' מ"מ הא שם ע"כ לאו מדין זכי' קאתי מדקתני אם שלהם נשחט ראשון משמע אבל אם שלו נשחט ראשון אע"ג שהם קנו לעצמם פסח והוי חזרה מ"מ אוכלים משלו ואמאי הא לא הוי זכות אלא ודאי מדין שליחות פריך שפיר מנ"ל דשליחות מהני דילמ' שליחות לא מהני ושם מהני מדין זכי' ואף דזכי' הוא מדין שליחות מ"מ מגו דזכי לנפשי' דזה עדיף משליחות וכנ"ל אך לכאורה קשה מ"מ מה פריך דילמ' שאני התם הא אם אמרינן אין שוחטין הפסח על היחיד א"כ לא שייך מגו דזכי לנפשי' דהא לא מצי לזכות לנפשי' לחוד דהוא יחיד אך ז"א דבאמת עיין בב"מ גבי טלית מבואר אף דלנפשי' לחוד לא מצי לזכות רק אם זכי נמי לחברי' מ"מ מהני הזכי' מגו דזכי לנפשי' וא"כ הוא הדין הכא ופשוט הוא א"כ לפ"ז מתורץ קושית התוס' ואין צריך לתירוצם ולא קשה קושית המהרש"א הנ"ל וק"ל בעז"ה: דף מג ע"ב תנן נערה המאורסה וכו' אמר ר"ל כמחלוקת לגרושין וכו' ור' יוחנן אמר וכו' וקשה לי לר"ל לאשמעינן הפלוגת' בקדושין דסברי רבנן דיכולה לקבל הקדושין וניתנו בגירושין במכש"כ ונ"ל דאשמעינן רבותא לר' יהודה אך קשה כח דהתיר' עדיף דהא ל"ל דאשמעינן רבות' אליב' דר' יהודה דהלכת' כוותי' דהא פסקינן כת"ק: פירש"י ד"ה כך מחלוקת בקידושין וכו' דאם קדשה עצמה מקודשת קשה לי דהלשון משמע דבדיעבד מהני הקדושין ולכתחלה לא א"כ עה פריך בגמר' על ר"ל בה ובשלוחה לא הא י"ל דהיינו לכתחלה אך י"ל דקשה עוד לענין מה נקט הגמר' בה ובשלוחה לא הוי לי' למינקט בה לא וי"ל כך דרש"י פי' בד"ה גירושין דמכנסת עצמה וכו' דאבי' ניחא לי' עכ"ל א"כ הוי מה שהיא מקבלת מטעם כמו שליחות דהיא הוי' שלוחה של אבי' א"כ לר"ל דסובר דבקדושין יכולה היא לקבל לרבנן ולכאורה קשה אמאי בשלמא גירושין

תלה הכתוב ביד דכתיב ונתן בידה וכיון דיש לה יד אזי יכולה לקבל משא"כ בקדושין כיון דהתורה זכתה להאב ואמאי יכולה היא לקבל ואי משום ויצאה והיתה דהוי היקש א"כ כי צווח אמאי לא אשגחו ב' ואפשר י"ל דבאמת הכסף קדושין שייך לאב' רק כיון דיש לה יד יכולה לקבל הקדושין מסתמ' ניהא לי' לאב' ואי משום דמפקעת עצמה מרשות אב' ז"א דהא על האב צווה להשיא בתו כדכתיב ואת בנותיכם תנו לאנשים אך לפ"ז היא שלוחה של אב א"כ לפ"ז אם היא עושה שליח לא מהני דהוי כמו מילי דהא היא בעצמה הוי' מטעם שליחות וא"כ בשלוחה לא היינו אפי' דיעבד א"כ בה משמע ג"כ אפי' בדיעבד ומקשה שפיר לר"ל ודו"ק אח"ז ראיתי במהרש"א דכותב ג"כ דהיא הוי שליח של אב' ע"ש: הר"ן ז"ל מביא תירוץ דבקדושין דמדעתה ובגרושין בע"כ וקשה הוי' לי' לפרש כמו שפירש"י דהסבר' דבקדושין מפקעת עצמה ובגרושין מכנסת עצמה ובאמת יש נ"מ דאם מטעם מכנסת א"כ אב' ניהא לי' והוית שלוחה א"כ לא מצית משוית שליח דהוי מילי ולהטעם דקדושין מדעתה וכו' וגרושין לא בעינן דעת א"כ יכולה ג"כ לעשות שליח בגרושין אך ז"א דקשה (חסר סוף המאמר): דף מה ע"ב בגמר' קטנה שנתקדשה לדעת אב' והלך אב' למדינת הים וכו' הקשה הפ"י לשיטת רש"י דס"ל דהא דרשאי לאכול בתרומה לרב הונא היינו מטעם חזקה דסתם קדושין לחופה קיימא א"כ מה הוצרך רש"י לומר גבי ממון אוקי ממון בחזקת לר"י ובתרומה היינו הטעם משום דדברי תורת ארוסה אוכלת בתרומה ולא הוי רק דרבנן ואמאי לא פירש"י כפשוטו דגבי תרומה רשאי לאכול משום חזקה וגבי ממון להוציא ודאי לא מהני מטעם חזקה עיין בפ"י ונ"ל לתרץ ת"ל הקושי' של הפ"י דהנה לכאורה קשה לי על רש"י דפי' דרשאי לאכול בתרומה מטעם חזקה דסתם קדושין לחופה קיימ' וקשה לי על פירושו דהנה ידוע הובא בפוסקים דחזקה כל היכא דאיכ' לברורי לא סמכינן אחזקה היינו שאינו חזקה כלל היכא דאיכ' לברורי וא"כ לפ"ז מה יועיל כאן חזקה שנתיר אותה לאכול בתרומה מטעם חזקה שוודאי לא ממ"ה אב' היינו שרוצה בהקדושין דהא החזקה לא הוי כלל דהא איכ' לברורי היינו שיבוא אב' ונדע מה בלבו שאמר אם רוצה וא"כ האיך רשאי לאכול בתרומה מטעם חזקה זו עכשיו דהא איכא לברורי אך ז"א דהנה ידוע דאם אמרינן אין ברירה אזי אף אם בא אב' ואומר שרוצה בנשואין אזי אין ראוי להאמין שרוצה דדילמא אין ברירה עיין בגיטין פרק כל הגט ובביצה ע"ש וא"כ לפ"ז שפיר פירש"י דרשאי עכשיו לאכול בתרומה מטעם חזקה שוודאי רוצה האב בנשואין מטעם סתם קדושין לחופה קיימא ואיכא למימר דהא איכא לברורי היינו שנשאל לאב' אם רוצה ז"א דאף אם יאמר שרוצה ג"כ אינה רשאי לאכול מטעם הנשואין דדילמא אין ברירה ואם כן יש לומר אף שרוצה עכשיו מכל מקום דלמא לא רצה אז בשעת מעשה אילו הוי ידע וא"כ ודאי ליכא לברורי ולכך רשאי לאכול בתרומה מטעם החזקה הנ"ל אך לכאורה קשה דהא ידוע דבאיסור דאויירתא יש להחמיר וא"כ וודאי אם יהא חומרא אם נאמר יש ברירה ודאי אמרינן יש ברירה להחמיר עיין במפורשים וא"כ אכתי קשה אמאי אוכלת בתרומה אי מטעם חזקה הנ"ל הא איכא לברורי היינו שנחמיר ונאמר יש ברירה וא"כ אם יבוא האב ויאמר שרוצה ניתלי שרצה ג"כ אלו הוי שמע אז וא"כ איכא לברורי ולא תאכל השתא מטעם חזקה דהא נחמיר לומר שלא תאכל עתה והיינו שנאמר יש ברירה כדי שנחמיר שלא תאכל עתה מטעם דאיכא לברורי היינו בעת ביאת האב אך ז"א דהא בדרבנן תולין להקל היינו אם הוא רק חיסור דרבנן אמרינן יש ברירה להקל וגם אם הוא קולא לומר אין ברירה אמרינן להקל בדרבנן דאין ברירה וא"כ לפ"ז שרי לאכול בתרומה כאן דהא אף דבאיסור דאורייתא יש ברירה להחמיר היינו שיהי' חזקה דאיכא לברורי כנ"ל מיהו כאן הוא רק איסור

דרבנן אם תאכל תרומה דהא מדאורייתא אף אם היא ארוסה אוכלת בתרומה וא"כ אין כאן אלא איסור דרבנן דמדרבנן אין ארוסה אוכלת בתרומה וא"כ כיון דהוא רק איסור דרבנן אף אם תאכל תרומה א"כ אמרינן להקל דאין ברירה וא"כ שפיר נסמוך אחזקה דהא ליכא לברורי דאף אם יבוא ויאמר שרוצה לא נאמין לו וא"כ הוא ליכא לברורי וסמכינן שפיר עכשיו אחזקה להקל בדרבנן לאכול בתרומה וא"כ לפ"ז מתורץ קושית הפ"י דרש"י הוצרך שפיר לומר הטעם דמדאורייתא רשאי לאכול בתרומה אף בלא החזקה דדבר תורה ארוסה אוכלת בתרומה דבאמת אם מן התורה לא היה ארוסה שרי לאכול בתרומה א"כ גם כאן לא היתה רשאי לאכול מטעם חזקה דהא אם הוי איסור דאורייתא א"כ הוי אמרינן להחמיר דיש ברירה וא"כ הוי איכא לברורי ולא הי' סמכינן אחזקה ולכך פירש"י דהוא רק איסור דרבנן וא"כ שפיר סמכינן אחזקה דאין ברירה להקל ומתורץ קושית הפ"י: דה"מ בסוגיא דעשה לי שירים ונזמים הנה הש"ך הקשה בסימן ע"ב ס"ק ט' על הפוסקים דאם הוא שומר שכר יוכל לקדם בו אשה והקשה דא"כ האיך קאמר הגמר' דפליגי באומן אם קונה בשבח כלי אי לא הא אף אם אין קונה בשבח כלי מ"מ תקדש דהא הוי שומר שכר וא"כ ודאי יוכל לקדש וכו' ע"ש עכ"ל ולי נראה בעז"ה לתרץ קושי' זו וגם קושית המהרש"א ז"ל מה שהקשה על הרא"ש ז"ל דכותב דאין להוכיח מדקאמר דכ"ע אין אומן קונה בשבח כלי כו' אין לדקדק דהלכת' כך כו' דלא הוי מצי למימר לכ"ע קונה דא"כ לכ"ע מקודשת והקשה המהרש"א מ"מ וודאי הוי מצי לאוקמי דכ"ע אומן קונה אלא דהכא פלוגתייהו לאו בקבלן איירי אלא בשכר יום ופלוגתייהו במלוה ופרוטה וא"כ מדלא קאמר הכי לכאורה מוכח דהלכה דאין אימן קונה: ונ"ל לתרץ קושית המהרש"א בעהש"י דהכה לכאורה לא קשה קושית הש"ך על הך אוקומת' דפליגי ר"מ וחכמים אם אומן קונה לא קשה לכאורה על החכמים אמאי אינה מקודשת אפי' אם סברי דאין אומן קונה מ"מ הא הוי ש"ש ולהפוסקים הנ"ל יוכל לקדש אשה בדבר שהוא ש"ש עליו ז"א דהנה מנ"ל דאומן הוי ש"ש היינו ממתני' בב"מ דכל האומנים שומרי שכר הן והנה לפי מה דמשוי שם בגמ' אומן לשוכר וחד דינא אית להו והנה לא קשה אמאי סברי חכמים דאינה מקודשת ז"א ד"ל כמחליף רבה בר אבהו הובא בגמרא שם דר"מ סובר שוכר כשומר שכר הוי וחכמים סוברים דשוכר הוי כש"ח והנה לפי"ז גם באומן כן לר"מ הוי ש"ש ולרבנן הוי ש"ח דהא חד דינא אית להו ומתני' דכל האומנים יהי' כר"מ כמו שפירש"י דקושית הגמרא שם דעיקר שתוקמי מתני' כר"מ משום דסתם מתני' כר"מ ע"ש ולכך סברי חכמים דאינה מקודשת אם אין אומן קונה בשבח כלי משום דלא הי' ש"ש דסוברים דאינו רק ש"ח וא"כ לא קשה מידי (אך לכאורה יהי' מוכח דלהלכה דאומן קונה בשבח כלי דאל"כ יהי' קשה לענין מה קאמר דר"מ סובר דאומן קונה בשבח כלי הא י"ל דסובר דאין אומן קונה רק דהא דסובר מקודשת משום דלר"מ הוי אומן ש"ש ולכך מקודשת אך אם אמרינן דהלכה הוא דאומן קונה בשבח כלי א"כ לא קשה כלום דבאמת הגמרא מוקי פלוגתייהו דר"א סובר אומן קונה כדי שהלכה יהי' כן דהלכתא כר"מ עיין בש"ך ופוסקים דפירשו דהא דלא מוקי רבא פלוגתייהו בישנה לשכירו' מתחלה ועד סוף משום דאם נוקי פלוגתייהו בישנה לשכירות אזי יהי' הלכה כחכמים דהא קיימא לן ישנה לשכירות מתחלה ועד סוף לכך מוקי באופן אחר היינו במלוה ופרוטה ושר"מ סובר דדעתה אפרוטה והכ' הלכתא כר"מ יהי' וכן מצינו לפרושי ג"כ דלא תקשי אמאי מוקי דר"מ סובר דאומן קונה הוי לי' לפרושי דר"מ סובר ג"כ דאין אומן קונה רק הא דסובר מקודשת משום דסובר דהוי ש"ש ז"א דרוצה לאוקמי כאשר הלכתא הוא כרב אסי שם בב"מ דאומן קונה וכו') וא"כ לא קשה מידי קושית הש"ך על הפוסקים דהיכי דהוי ש"ש יוכל

לקדש אשה ולא קשה מידי אך לכאורה מ"מ קשה לתירוץ רבא דכ"ע סוברים דאין אומן קונה וכו' רק דפליגיאם מלוה ופרוטה אי דעתה אפרוטה או אמלוה א"כ לכאורה הי' קשה אמאי סוברים חכמי' דאינה מקודשת אף אם דעתה אמלוה מ"מ הא הוי ש"ש וא"ל כנ"ל דר"מ דסובר דאומנים הוו ש"ש וחכמים סוברי' ש"ח דא"כ קשה מה צריך לדחוקי ולאוקמי פלוגתייהו במילת' דלא הוזכר כלל בפלוגתייהו בברייתא אם הוסיף לה נופך משלו זה דבר חדש הוא לומר דמיירי פלוגתייהו בהכי כיון שלא נראה כלל לומר דמיירי בי' דלא הוזכר כלל בברייתא ובאמת לכל האוקימתא דלעיל אין צריך כלל לומר דפליגי במה דלא איירי בברייתא מה שא"כ הך דהוסיף לה נופך משלו זה ודאי דוחק הוא להעמיד פלוגתייהו בזה האופן עיין במפורשי' דפירשו דהא דדחיק לאוקומי בזה האופן היינו משום דאינו רוצה לומר דפליגי באוקימתא דלעיל בישנה לשכירות דא"כ יהי' הלכה כחכמים דהא אנן פסקינן דישנה לשכירות ורוצה לאוקמי פלוגתייהו באופן שיהיה הלכה כר"מ משום דגם אנן פסקינן לעיל דמלוה ופרוטה דעתה אפרוטה וא"כ יהי' הלכה כר"מ באותה פלוגתא וא"כ לפי דברי הנ"ל משום דהא דסברי דאינה מקודשת משום דסברי דהוי ש"ח וא"כ קשה לענין מה צריך לדחוק לאוקמי פלוגתייהו במלוה ופרוטה ולומר דבר חדש דאיירי בהוסיף לה ולא מוקי בפשוט דפליגי בזה דר"מ סובר דהוי ש"ש ושפיר מקודשת משום דש"ש יוכל לקדש אשה לסברת פוסקים הנ"ל וחכמי' סוברים דאינה מקודשת משום דסברי דהוי רק ש"ח ובשלמא לעיל לא קשה לפי וזה דפליגי באומן קונה בשבח כלי אמאי לא מוקי פלוגתייהו דר"מ סובר דהוי ש"ש וח"ס דהוי ש"ח זה אין קושי' דהא לעיל באמת הך אוקימתא דאומן קונה אינו כלל דחוק ואינו צריך להוסיף מילתא בברייתא בפלוגתייהו ולא קשה כלל רק לפי מה דהוצרך לדחוק ולהוסיף דברי' דאיירי בהוסיף לה נופך משלו והוקשה לכאורה לענין מה צריך לדחוק ולאוקמי פלוגתייהו במילתא דלא איירי בי' בברייתא וא"כ קשה שפיר לפליגו באומן אי הוי ש"ש אי לא אך ז"א דבאמת לפי אוקימתא דפליגי' במלוה ופרוטה ואיירי שהוסיף לה נופך משלו הנה לכאורה זה אינו מבואר אימתי הוסיף לך נופך אם בשעת קדושין בעת שאמרה לו עשה לי שירים ונזמים אז הוסיף לה נופך משלו או לאחר שהחזיר לה השירים תוסיף לה נופך משלו ולכאורה יש קצת ראי' דאיירי שהוסיף לה בעת שאמרה עשה לי שירים דהא קתני בברייתא דר"מ סובר דכיון שעשאן מקודשת וא"כ אם נאמר דאיירי שהוסיף לה לאחר שעשה השירי' ונתנ' לה אז הוסיף אזי אין שייך לומר דכיון שעשאן מקודשת דהא אינה מקודשת עד שהוסיף לה נופך משלו ומדקאמר כיון שעשאן מקודשת ודאי דאיירי שהוסיף לה בעת שאמרה לו וא"כ שייך שפיר כיון שעשאן מקודשת מיד והנה איתא בח"מ סימן ש"ה דאם יש לשואל כלי אצל משאיל באופן שמחויב המשאיל לשמור הכלי של השואל אזי פטור השואל באם נאבדה או נגנבה הכלי של המשאיל משום דהוי שמירה בבעלים דהא המשאיל עמו קרינא בי' כיון דמחויב הוא לשמור כלי של השואל עיי"ש והכה לפ"ז ל"ק קושית הש"ך על הפוסקים דאם הוי ש"ש יוכל לקדש א"כ אמאי אינה מקודשת לחכמים דהא הוי ש"ש דא"ל דחכמים סברי דהוי ש"ח א"כ קשה עכ"פ על אוקימתא דפליגי במלוה ופרוטה אמאי צריך לדחוק ואמאי לא ונוקי פלוגתייהו באומן אי הוי ש"ש או ש"ח דר"מ סובר דהוי ש"ש ורבנן סברי דהוי ש"ח ז"א די"ל דגמרא מוקי כמו שפירש שם בכל האומרים דמביא ברייתא דשוכר הוי ש"ח לר"מ ולר' יהודה ש"ש וא"כ י"ל באמת דרבנן סברי דהוי ש"ש ור"מ סובר דהוי ש"ח וא"כ לא מצי לאוקמי פלוגתייהו בזה דאם הוי ש"ש לר"מ הסברא דלא יהי' מקודשת ולרבנן תהי' מקודש' וא"ל דא"כ קשה אמאי סברי חכמים דאינה מקודש' דהא סוברים דהוי ש"ש וא"כ יוכל לקדש אשה כקושי' הש"ך הנ"ל

ז"א דהא אם נאמר דאיירי בהוסיף לה בעת שאמרה עשה לי שירים אזי הוסיף להנופך והנה שפיר אמרו חכמים דאינה מקודשת משום דזאת ודאי אם הוסיף לה נופך משלו אז קודם שעשאה והיא ודאי לא רצתה להתקדש בפרוטה זו עד שיעש' לה השירים דהא אמרה לו בפירוש כן עשה לי שירים וכו' ואקדש אני לך עיין בתוס' דף מ"ו ד"ה ואפילו בקמייתא דפירשו דהיכי דהדיבור אינו כגמר עד מסירה אחרונה אזי מסירה הראשונה הוי מלוה כשאכלו דלא בתורת קדושין אתי לידה וה"ה הכא דהא הקדושין אינו גומרים עד שיעשה לה השירים וא"כ כל כמה דאינו עושה ומחזיר לה הוי המעות היינו הפרוטה מה שהוסיף לה הוי פקדון ובאמת זאת אין קושי' האיך מקודשת לר"מ דהא אף אם כשעשאה דעתה אפרוטה הא הפרוטה נתן לה כבר והוי מלוה הפרוטה גופה ז"א די"ל דמיירי בשלא נתאכלה הפרוטה והפרוט' בעין וא"כ מקודשת שפיר בפרוטה דהוי אצלה כפקדון ולפ"ז שפיר לרבנן אינה מקודשת אף דהוי ש"ש על הכלי ז"א דהא בעת שקיבל הכלי לעשות שירים ונזמים אז נתן לה פרוטה והוי כפקדון אצלה כנ"ל וא"כ יש לאומן אצלה פקדון וא"כ אין כאן ש"ש על הכלי משום דהוי שמירה בבעלים כסברת הפוסקים הנ"ל לכך אינה מקודשת להחכמים ובאמת סוברים דאומן הוי ש"ש ולפ"ז יש לתרץ בעזהש"י קושית המהרש"א על הרא"ש הנ"ל דהנה לכאורה קשה על התוס' דפירשו דאין להוכיח דהלכה דישנה לשכירות מדקאמר דכ"ע ישנה לשכירות ז"א כלל הוכחה דהא לא מצי למימר דכ"ע אינה לשכירות דא"כ אמאי סוברים החכמים דאינה מקודשת עכ"ל התוס' ונ"ל לכאורה דהלכה דישנה לשכירות מוכח מהכא דהא לכאורה מצי לומר דבאמת אינה לשכירות אלא לבסוף והא דסברי חכמים אינה מקודשת היינו משום דמיירי בהוסיף לה נופך משלו בשעת הקדושין ומיירי שבעת שעשה לה שירים כבר נתאכל הפרוטה וא"כ שפיר אינה מקודשת אפי' אם אינה לשכירות אלא לבסוף משום דלסברת התוס' הנ"ל דכל היכא דלא נגמר הקדושין אזי הוי כלא בא לידה בתורת קדושין וא"כ בעת שנתן לה הנופך משלו אז לא עשה לה שירים עדיין ולא נגמר הקדושין וא"כ הוי כלא בא לידה בתורת קדושין וא"כ אפי' כשעשה לה שירים ואף אם שכירות אינה לבסוף ע"ע הא כבר נתאכל הנופך שנתן לה והוי אותו הנופך מלוה וא"כ לרבנן דאמרי מלוה ופרוטה דעתה אמלוה א"כ אף שנותן לה עתה שכירות וזאת אין מלוה אם שכירות אינה אלא לבסוף מ"מ דעתה אמלוה היינו הפרוטה שנתן לה כבר ואכלתה דהוי מלוה ולכך אינה מקודשת להחכמים ולר"מ מקודשת משום דסובר דדעתה אפרוטה והיינו דדעתה אשכירו' ולא אמלוה ושכירות אינה מלוה אם אינה אלא לבסוף ושפיר מקודשת וא"כ לכאורה הא מצי לאוקמי בהכי פלוגתייהו ודכ"ע אינה לשכירות ומדקאמר ישנה לשכירות א"כ לכאורה מוכח דהלכה הוא דישנה וכו' וא"כ מה קאמר התוס' דאינה מוכח הא שפיר מוכח אמת שלפי אוקימתא דלעיל דכ"ע ישנה לשכירות ופליגי באומן שפיר לא מוכח דהא לא מצי למימר דכ"ע אינה לשכירות משא"כ לאוקמייתא דפליגי בהוסיף לה וכו' א"כ לכאורה שפיר מוכח דהלכה דישנה לשכירות וא"כ קשה על התוס' אך ז"א דהתוספות פריך שפיר דאין להוכיח דהנה נ"ל סברא פשוטה אליבא דהתוס' דבאמת צריכין אנו להבין דזהו ודאי אף לרבנן דמוקמי השתא דסברי דדעתה אמלוה היינו דמיירי בנתאכלו המעות היינו הנופך שנתן לה ובכי הא שפיר יש סברא דחכמי' סברי דדעתה אמלוה משום דהפרוטה שנתן לה כבר נתאכל ואינו בעין לכך אינה רוצה להתקדש באותה פרוטה דיש תרתי לרעותא שאינו נותן לה עתה הפרוטה וגם נתאכל לכך אין דעתה להתקדש באותה פרוטה רק במלוה מאחר שנותן לה עתה המלוה אבל אם אינה לשכירות אלא לבסוף ודאי לא דעתה אפרוטה שכבר נתאכל ואינו בעין רק אדרבא דעתה להתקדש במה שהוא בעין ואין להקשות

דא"כ מ"ט דר"מ דסובר דמקודשת הא אם מיירי בנתאכל הפרוטה א"כ אף דסובר דדעתה אפרוטה מ"מ הא גם הפרוטה הוא מלוה דהא כבר נתאכל ז"א דר"מ סובר דבשעת מעשה כשנתן לה הפרוטה אפילו קודם שעשאו להשירים אזי דעתה היא להתקדש באופן זה שכשיעשה לה השירים תקדש באותה פרוטה שנתן למפרע וא"כ שפיר מקודשת משום דהוי כמו בהתקדשי לי בפרוט' אחר שלשים יום דמקודשת אפי' בנתאכל המעות משום דבא לידה בתורת קדושין וה"ה הכא ואין לומר דלסבר' התוס' הנ"ל דהיכי דלא נגמר הקדושין הוי לא בא בתורת קדושין ז"א דהא באמת נגמר הקדושין בפרוטה זו דהא היא רוצה שתתקדש כשיעשה לה השירים אזי תקדש באותה פרוטה לחוד לא בשכירו' והוי השכירות רק כמו תנאי ולכך סובר ר"מ דמקודש' וחכמים סברי דאינה מקודשת אף דלסברא הנ"ל דדעתה מה שנותן לה בעין וא"כ בשעת שנותן לה הפרוטה אזי ה' בעין הפרוטה וא"כ לפי סברא הנ"ל ודאי ה' דעתה להתקדש כשיעשה לה באותה פרוטה שנותן לה בעין וא"כ אמאי אינה מקודשת ז"א בזאת ודאי מבואר גבי לאחר שלשים דיכולה לחזור בתוך שלשים וא"כ כאן דמיירי בנתאכל הפרוטה קודם שעשה השירים א"כ וודאי מעת שאכלה לא ה' דעתה להתקדש בפרוטה הנ"ל וא"כ שפיר אינה מקודשת משום דסברי דמלוה ופרוטה דעתה אמלוה ולא אפרוטה וא"כ במה תקדש ואף שבא לידה בתורת קדושין כנ"ל מ"מ הא אין עכשיו דעתה על הפרוטה באשר שכבר נתאכל ומה מהני שבא בתורת קדושין הא עכשיו אין דעתה להתקדש באותה פרוטה מאחר שאינו בעין ור"מ סובר דדעתה אפרוטה עכשיו אע"פ שאינו בעין מ"מ דעתה עלי' ומקודשת דהפרוטה אינה מלוה משום דגם מתחילה ה' דעתה להתקדש כשיעשה לה השירים שתקדש באותה פרוטה וא"כ בא לידה בתורת קדושין וא"כ מהני אם דעתה עכשיו להתקדש באותה פרוטה וא"כ לפ"ז שפיר פירשו התוס' דאין להוכיח מכאן דהלכה דישנה לשכירות דהא לא מצי לאוקמי לומר דכ"ע אינה לשכירות דא"כ אמאי אינ' מקודשת לחכמים וא"ל משום דסברי דדעתה אמלוה והיינו אפרוטה שכבר נתאכל ז"א דהא אם אינה לשכירות אלא לבסוף א"כ עתה נותן לה מעות בעין ובוודאי דעתה להתקדש באותה שכירות דדעתה אמה שנותן לה עתה והוא בעין והא דלפי אוקימתא עכשיו סברי רבנן דדעתה אמלוה ולא אפרוטה היינו משום דהפרוטה אין בעין שכבר נתאכל וא"כ פירשו התוס' שפיר דאין להוכיח דהלכה דישנה לשכירות וכו' ולפ"ז יתורץ קושית מהרש"א שפיר על הרא"ש דהנה לכאורה לשיטת הפוסקים דגם בשכיר יום הוי ש"ם ולא דוקא באומן דהיינו טעמא ג"כ בשכיר יום משום שלהנאתו הוא אצלו ליטול שכירות אזי הוא כש"ש א"כ לכאורה קשה ג"כ על אוקימתות דלעיל אמאי לרבנן אינה מקודשת בין אם פליגי במקדש במלוה בין אם פליגי בישנה לשכירות הא יוכל לקדש אשה כיון שהוא ש"ש לשיטת הפוסקי' הנ"ל דש"ש יוכל לקדש אשה אך הוצרך להיות ג"כ כנ"ל משום די"ל דרבנן סברי דהוי ש"ח וזה אין קשה אמאי מוקי במקדש במלוה או בישנה לשכירות ופליגי בשכיר יום אי הוי ש"ש או ש"ח זה אינו קושיא על הגמרא דהא גם להך אוקימתא ג"כ אין דוחק להעמיד פלוגתייהו בהכי וא"כ מה חילוק אך לכאורה זה קשה מה דחיק להעמיד פלוגתייהו בהוסיף לה נופך משלו לפליגי דרבנן סברי דהוי ש"ח ור"מ סובר דהוי ש"ש וא"ל כמו שתרצתי לעיל בע"ה די"ל דרבנן סברי דהוי כש"ש והא דאינה מקודשת משום דכיון דלרבנן הוי המעות פקדון מה שהוסיף לה וא"כ הוי שמירה בבעלים ז"א דהא אי איירי בשכיר יום א"כ אם הוי ש"ש אזי כל יום ויום כלתה שמירתו כמבואר בח"מ בש"ש לזמן כשהגיע זמן אזי כלתה שמירתו ולא הוי רק ש"ח והוא הדין נראה לי פשוט וברור ואין צריך ראי' דבשכיר יום אזי כל יום ויום כלתה שמירתו של היום רק דבאמת

כל יום מתחיל שמירתו והוי יום אחד ש"ש ובכלות היום כלתה שמירתו וכל יום ויום כן הוא וא"כ קשה אף דאמרינן דהוסיף לה נופך משלו וזאת היא פקדון בידה והוי שמירה בבעלים זה שפיר על יום ראשון דשייך שפיר כיון שהוא מחוייבת לשמור פקדון שלו א"כ בשעה שהוא יהי' ש"ש הי' שמירה בבעלים דהא בשעת שקיבל על שמירתו אזי הוא עמו קרינא ב' שמחוייבת גם היא לשמור פקדון שלו משא"כ בכלות היום אזי נסתלקה שמירתו וביום האחר מתחיל שמירתו וא"כ לא הוי שמירה בבעלים אך ז"א דהא מ"מ היא עמו במלאכתו קרינא גם ביום האחר משום שבשעה שקיבל שמירתו אזי גם היא מ"מ חייבת לשמור הפקדון שלו וזאת אין חילוק אף שחיוב שמירתה התחיל קודם מ"מ אם גם בשעה שהתחיל שמירתו הוא עדיין הוצרך לשמור הפקדון הי' שפיר שמירה בבעלי' כמבואר בפוסקי' וא"כ לכאור' שפיר י"ל דרבנן סברי דהוי ש"ש רק דאינה מקודשת משום דהוי שמירה בבעלים וכנ"ל אך זה אינו דהא לפי מה שהוכחתי לעיל בעז"ה מן התוס' דאיירי ע"כ שנתאכל הפרוטה דאל"כ נשאר קושי' מה פרשו התוס' דאין להוכיח דישנה לשכרות הא מוכח שפיר כנ"ל אלא ודאי הוצרך להעמיד דאיירי שפיר שנתאכל הפרוטה וא"כ קשה שפיר דהא אם נתאכל הפרוטה אזי ודאי ביום שאחר כן לאחר שנתאכל הפרוטה הוא ש"ש שפיר דהא כל יום כלתה שמירתו ומתחיל שמירה אחרת כל יום וא"כ לאחר שנתאכל הפרוטה אזי ודאי הוא שומר שכר דהא אז לא הוי שמירה בבעלים דהא כבר נתאכל הפקדון ויש לו עליו מלוה וא"כ לא הוי שמירה בבעלים וא"כ קשה נהי דבאמצע המלאכה לא שייך לומר דתתקדש אף אם הוי שומר שכר דהא היא אינה רוצה רק בכל המלאכה עכ"פ קשה ביום האחרון בעת שגומר המלאכה א"כ ודאי קשה דתקדש דהא הו' שומר שכר דלא הוי שמירה בבעלים דהא כבר נתאכל הפרוטה ואין לומר דמיירי דלא נתאכל הפרוטה דזה אינו דאם נאמר דהפרוטה הוא בעין ואפ"ה אמרי חכמים דאינה מקודשת והיינו טעמ' ע"כ משום דהיא אינה חוששה להתקדש במה שהו' בעין רק במלוה וא"כ נשאר קוש' הנ"ל על התוספ' הא יש להוכיח דהלכה דישנה לשכירות מדלא קא' דכ"ע אינה לשכירות וכו' ופליגי בהוסיף לה ובמלוה ופרוטה וכנ"ל אלא צריך להיות דגם רבנן מודו דבדבר שהו' בעין ודאי דעתה להתקדש וא"כ צריך להיות דאיירי שהפרוטה אינה בעין רק נתאכל וא"כ קשה הא הוי שומר שכר ואמאי אינו מקודשת דהא לא הוי שמירה בבעלים אך אם נאמר דמיירי באומן לא בשכיר יום א"כ הדין באומן שפיר דבאומן לא שייך כלתה שמירתו רק עד שנגמר הוי ש"ש וחל עליו חיוב שמירה מתחלת קבלת החפץ ומתחלתו הוי ש"ש עד שיגמור וא"כ שפיר לא קשה על אוקימת' במלוה ופרוטה פליגי לא קשה כלום דלא נרא' מוכח באמת דהלכה דישנה לשכירות דיש לומר דאין לשכירות אלא בסוף והא דלא מוקי פלוגתי' בהכי דאין שייך כלל הסבר' שלי הנ"ל משום דחכמים מודים דדעתה להתקדש כשהיא בעין וא"כ אם אינה לשכירות אף דאם נאמר דמלוה ופרוטה דעתה אמלוה זה אין שייך אם אינה לשכירות וכנ"ל והא דסברי אינה מקודשת אף אם ישנה לשכירות היינו משום דמיירי דהפרוטה נתאכל ואין להקשות דהא הוי מ"מ ש"ש זה אינו דהוי שמירה בבעלים דהא באומן אזי עד גמר מלאכה היא ש"ש אם בא לידו בתורת שמירה ולא שייך כלתה שמירתו וא"כ כשנתן אז לידה הפרוטה א"כ אז כשהי' הפרוטה בעין אז לא בא לידו השירי' וכו' בתורת שמירה משום דהוי שמירה בבעלים וא"כ אף אם נתאכל הפרוטה מ"ע הא אצל אומן אינו מתחיל כלל שמירה חדשה רק כמו שהוא אצלו בשעת קבלתו לידו ואם אז הוי שמירה בבעלים אזי פטור ולא הוי שומר שכר כל זמן שהכלי בידו דהכל הולך בתר תחלת שמירה וא"כ שפר סוברים חכמים דאינה מקודשת ובאמת סברי דאומן הוי שומר שכר ומ"מ אינה מקודשת משום דהוי שמירה בבעלים

וא"כ לא קשה מידי וכל זה אם איירי באומן אבל אם נאמר דאיירי בשכיר יום קשה כנ"ל וא"כ שפיר פ"י הרא"ש דאין להוכיח דהלכה דאין אומן קונה דיש לומר דאומן קונה רק דלא מצי לפלוגי בהכי דהא אמאי אינה מקודשת לחכמים ואין לומר בקושית מהרש"א דמצי לאוקמי שכיר יום זה אינו דהא ע"כ לא מצי לאוקמי בשכיר יום דא"כ קשה כנ"ל עיין בהרא"ש בקידושין דפירש וזה לשונו רב אלפס כתב וכו' מאי לאו בהא קמיפלגי וכו' ודחי לה לא דכ"ע אין אומן קונה בשבח כלי אלמא ליתא לדרב אשי ונראה לי דאין ראי' דמשום דבעי למדחי הא דאמר כתנאי הוצרך לומר דכ"ע אין אומן קונה וכו' דאם אומן קונה א"כ לכ"ע מקודשת וכן פ"י ר"י דאין להביא ראי' דישנה לשכירות מתחלה ועד סוף וכו' משים דלא מצי למימר דכ"ע אינה לשכירות וכו' דא"כ הוי מקודשת לכ"ע עד כאן לשון הרא"ש ז"ל והנה לכאורה יש דקדוק לענין מה מביא הרא"ש ראי' לזה מתוס' על סברתו דאין להוכיח דהא לא מצי לאוקמי כ"ע אומן קונה דא"כ אמאי אינה מקודשת ומביא ראי' מתוס' דתוספת פירשו ג"כ באופן זה לענין יש לשכירות מתחלה וכו' ומה המשך זה בזה וגם למה לו ראי' לסברתו דהא פשוט וברור היא אך לפי הנ"ל אתי שפיר לשון דברי הרא"ש ככסף צרוף מזוקק דבאמת בפשוט יש לכאורה ראי' כסברת רב אלפס דאומן אינו קונה בשבח כלי מדלא קאמר דכ"ע אומן קונה והא דסברי דאינה מקודשת משם דמיירי בשכור יום ופלוגת' במלוה ופרוטה וכקושית המהרש"א ואין לתרץ כתירוץ שלי הנ"ל דאם מיירי בשכיר יום א"כ קשה אם סברי רבנן דהוי שומר חנם לפלגי בה כי וודאי דוחק לאוקמי במלוה ופרוטה ואם איירי בשומר שכר אמאי אינה מקודשת דזה אינו דהא יש לומר דמיירי בלא נתאכל הפרוטה ועדין בעין וא"כ אף דבשכיר יום כלתה שמירתו מ"מ הא לא מתאכל הפרוטה וא"כ הוי תמיד שמירה בבעלים וא"כ לא קשה כלום וא"כ הוי מצי לאוקמי בשכיר יום ודכ"ע אומן קונה ומדלא קאמר הכי אזי לכאורה מוכח כדעת הרי"ף דאומן קונה לכך הביא הרא"ש ראי' מתוס' דפירש' דאין להוכיח דהלכה דישנה לשכירות דמשום דלא מצי לומר דאינה לשכירות דא"כ אמאי אינה מקודשת וא"כ לכאורה מוכח דמיירי בנתאכל הפרוטה דאל"כ קשה הא שפיר מוכח דישנה לשכירת וכו' א"ו דמיירי בנתאכל וכו' ופ"י תוס' שפיר דאין להוכיח וא"כ לפ"ז דע"כ מיירי שנתאכל ושפיר אין לאוקמי בשכיר יום דא"כ אמאי אינה מקודשת וכו' ל וע"כ איירי באומן וא"כ אם אמרינן דאומן קונה אמאי אין מקודשת לכך צריך לומר דכ"ע אין אומן קונה אבל להלכה יש לומר דאין קונה ודברי הרא"ש נכונים וברורים למאוד: תם

ונשלם שבח לאל בורא עולם